

Novi svijet

ISSN 1331-226X Godina XLIV. br.5 - Svibanj 2008.

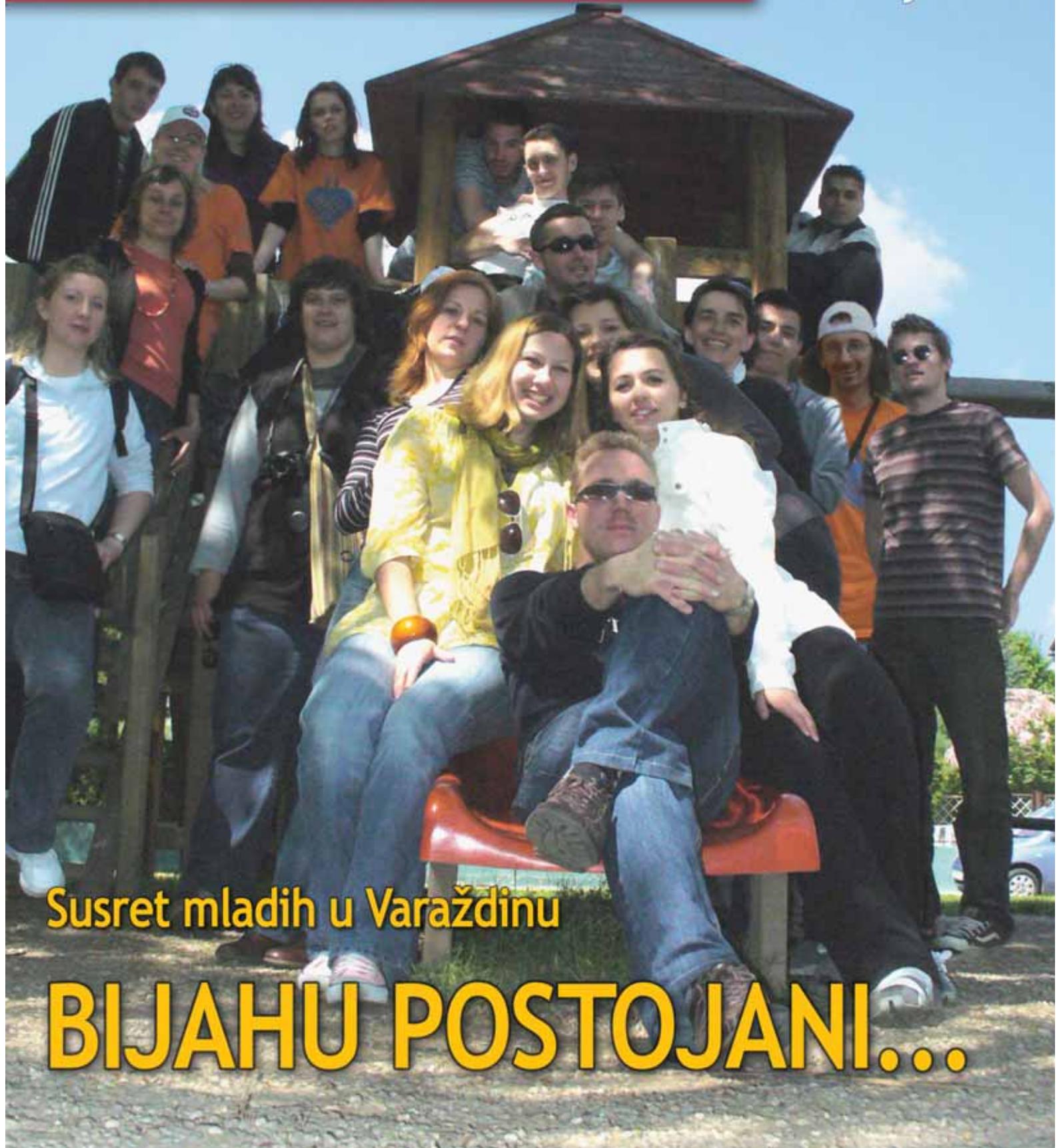
Cijena 15 kn

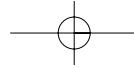
Gdje smo?

Ostanimo na
“oblaku”
evanđelja

Susret mladih u Varaždinu

BIJAHU POSTOJANI...

SADRŽAJ

Naslovnica:
Skupina
Mladih za
ujedinjeni
svijet na
susretu u
Varaždinu
(foto:BeZet)

- 3 KOMENTAR**
Gdje smo?
- 4 IZ ŽIVOTA**
Majka
Auto
Računalo
Starica
- 5 RIJEČ ŽIVOTA**
Prava sloboda
- 6 PRVI SVJEDOCI**
Majka i učiteljica života
-
- 9 RUN4UNITY**
Svjetska utrka počinje!
- 10 EKONOMIJA
ZAJEDNIŠTVA**
Dao bih nasljedstvo
za trenutak besplatnosti

- 12 SPORTMEET**
Izvornost sporta
Chiara Lubich sportskim
djelatnicima
- 15 NA CILJU**
Govorio je djelima
- 16 SUSRETI**
Zajedno je ljepše
- 18 U DUBINU**
Življena Riječ -
put prema jedinstvu /3
- 20 SUSRETI**
Ostanimo na "oblaku"
evanđelja
- 22 SUSRETI**
Dijalog - opcija
ili potreba?
- 24 SVIJET MLADIH**
Dnevnik jednog
(ne)običnog putovanja

- 26 RAZGOVORI**
Nasilna djeca
Trnovite biljke
Iznad očekivanja
Je li bračna veza jednaka
svećeničkom celibatu?

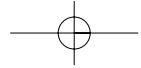
- 29 CRTICE**
IZ SVAKODNEVNICE
Šum vjetra i dodir pjene
- 30 INTERVJU**
Zadaća biskupa
je jedinstvo

- 33 UKRATKO**
Putovi dijaloga/3
- 35 IZ PRIRODE**
I kamen razmišlja

Mjesečnik Pokreta fokolara
Godina XLIV br. 5 svibanj 2008.

Uredništvo i uprava: Novi svijet, Franje Račkoga 30, 48260 Križevci, e-mail: novi-svijet@fokolar.hr, web stranica: www.fokolar.hr, tel.: 048 682282, fax: 048 270033; **Izdavač i nakladnik:** Djelo Marijino - Pokret fokolara; **Glavna urednica:** Đina Perkov; **Uredničko vijeće:** Đina Perkov, Sonja Eterović, Ivana Cvetković, Zdenko Horvat, Bartlomiej Zielinski; **Grafički urednik:** Bartlomiej Zielinski; **Suradnici:** Paola Glavurtić, Domagoj Sajter, Josip Planinić, Branimir Kovačević, Josip Buljan, Zdravko Tišljarić, Divna Bajkuša, Mirta Vranko; **Tisak:** FEROPROMS d.o.o., Zagreb. **Godišnja preplata** 150 KN, donatorska 300 KN, za Europu: 33 EUR. Za kontinent: 55 USD. Pojedinačni broj 15 KN. Uplate putem vašeg povjerenika ili na račun Pokreta fokolara broj 2360000-1101456527. Pod poziv na broj upišite vaš evidencijski broj koji se nalazi na gornjem lijevom uglu naljepnice. Novi pretplatnici koji još ne znaju svoj evidencijski broj upisuju pod poziv na broj 5000, a kopiju uplatnice moraju obvezatno poslati na uredništvo. **Devizni račun:** PRIVREDNA BANKA ZAGREB D.D., 10000 Zagreb, Račkoga 6, Croatia, SWIFT CODE: PBZGHR2X IBAN HR77 2340 0091 1100 8789 2

KOMENTAR

GDJE SMO?

Zivotni ritam nekako nam je sve užurbaniji, a mnogima i usredotočen na borbu za golu egzistenciju, pa smo podložni utjecajima svakodnevne politike i medija, što nam može skučiti obzorja duha, stvorenog za beskonačno. Potrebno je uvijek iznova širiti vidike i razabirati Božje zahvate u vlastitom životu i u životu svijeta. I surađivati u ostvarenju novoga svijeta.

Osim toga, u svakom se podvigu treba povremeno osvrnuti natrag i pogledati gdje smo stigli. Pogledamo li na svjetska događanja u proteklim mjesecima, ne ćemo imati razloga za veliki optimizam. Sukobi i ratovi se nastavljaju, a izbjivaju čak i novi. Istina je, ne smijemo zaboraviti da je negativno prodornije i bučnije od pozitivnoga, pa izgleda prisutnije. No ne možemo zanemariti vapaj ljudi i naroda u mnogim krajevima svijeta. Ne bismo smjeli ne osjećati na vlastitoj koži rane koje neprestano krvare na okupiranim palestinskim teritorijima, humanitarnu krizu u Sudanu, svakodnevne žrtve rata u Iraku, kršenje ljudskih prava u Tibetu, sukobe u Burundiju, Somaliji i drugdje; nasilje i terorizam posvuda.

Te rane sigurno više od ikoga osjeća namjesnik Kristov kojem je On povjerio upravljanje svojim narodom. Benedikt XVI. nedavno je završio svoj posjet Sjedinjenim Američkim Državama, gdje se sreo s raznim licima Amerike, pa i s ranama Crkve i društva. Na prepunim ulicama u Washingtonu, kao i u mukloj tišini punoj ganuća na "Ground zero" ljudi su čekali Papu i on ih je uspio zadiviti. Mnogo se očekivalo od ovog putovanja, a Papa je uspio nadmašiti očekivanja. U povijesnom govoru pred Općom skupštinom UN-a istaknuo je da je promicanje ljudskih prava najučinkovitija strategija za uklanjanje nejednakosti između država i društvenih skupina te za povećanje sigurnosti. Dao je Americi poruku nade. Da bi se pobijedila kultura smrti, napore treba usmjeriti na područje odgoja, a ne politike. Potreban je odgoj za život, odgoj za mir.

"Danas je više no ikad potrebno govoriti o miru i mir je potrebno živjeti. Mir znači suživot, međusobno poštovanje, odgovornost, nenasilje, povjerenje. Odgajati za mir znači prije svega živjeti taj isti mir. Učitelji i odgojitelji pozvani su biti uzorima mlađim

naraštajima, kako u postizanju unutarnjeg mira, tako i mira s vanjskim svijetom. Primjer i svjedočenje najupečatljiviji su odgojni postupci. Svojim uzorom nastavnici će na najbolji način omogućiti učenicima prihvaćanje i življjenje tih vrjednota", kao da

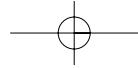
Đina Perkov

Danas je više no ikad potrebno govoriti o miru i mir je potrebno živjeti

odjekuju riječi kardinala Josipa Bozanića na susretu s ravnateljima odgojno-obrazovnih ustanova Bjelovarsko-bilogorske i Koprivničko-križevačke županije 22. travnja 2008. u Bjelovaru.

No ponekad može vrijediti i obrnuto, tj. mladi i djeca mogu biti uzor odraslima kako graditi mir. Pomislimo samo na sve ono što poduzimaju dok organiziraju svjetsku utrku Run4unity. Bez predrafsuda kucaju na vrata vjerskih i političkih ličnosti – i vrata se otvaraju. I dobivaju saveznike u svom velikom podvigu.

IZ ŽIVOTA

MAJKA

Nedavno mi je umro očuh, koji je bio alkoholičar, kao što je i moja majka. Kad sam imao 14 godina odrekli su me se i sudski, tako da me je tetka podigla. Od tada nismo imali nikakvih kontakata, osim što smo se javljali jedan drugome na ulici kad bismo se sreli.

Pošto je majka sasvim propala od alkohola, svaki troškovi oko očuhove sahrane pali su na mene i moju obitelj, a poslije njegove smrti morali smo preuzeti brigu i o mojoj majci.

Sve to mi je jako teško palo. Nije bilo lako zaboraviti sve one godine patnje u djetinjstvu. Tada sam u Riječi života pročitao: "...ne razmišljaj o prošlosti... jer dajem ti nešto novo..." Razumio sam da moram s ljubavlju činiti ono što Bog traži od mene u određenom trenutku, a to je sada značilo preuzeti brigu za majku. Znao sam da neće biti lako, ali osjećao sam da moram odrezati u sebi svaku misao koja nije ljubav.

Majka se doselila u susjedstvo, a ja i cijela moja obitelj brinemo o njoj. Često to donosi puno odricanja. Svaki dan prije nego što odem kod majke ponavljam: "Isuse, s Tobom i za Tebe". Samo to mi daje snagu.

J. M.

AUTO

Otišli smo autom na misu, jer sam odmah poslije toga imao zakazan pregled kod liječnika. Auto je već dosta star i na pola puta odjednom se zaustavio. "Što sad? Kako ću do liječnika?", pomislio sam i počela me je hvatati nervosa. Ali odmah sam se sjetio Riječi života: "Ne boj se! Samo vjeruj!" Znači nisam sam, pomislio sam, trebam vjerovati da postoji Netko tko brine o meni. Istog trenutka nepoznati čovjek izašao je iz kuće ispred koje smo stajali. Nakon samo nekoliko riječi objašnjenja ponudio se da nam odveze auto do automehaničara koji ga je odmah pogledao i popravio. Platili smo čak i manje nego što smo očekivali. Sve mi je izgledalo nevjerojatno, ali istodobno je to bio dokaz Božjeg zahvata. Na vrijeme sam stigao kod liječnika i bio sam prepun zahvalnosti.

M.T.

lo jer su kupili novo. S velikom radošću prihvatali smo tu vijest jer je njihovo računalo bilo bolje od našega, a uz to su nam poklonili i pržilicu.

Staro računalo poklonili smo jednoj obitelji s malom djecom koji ga nisu imali. Tako se radost umnožila.

I. M.

STARICA

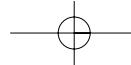
Jednog vrućeg ljetnog dana bila sam s mužem kod liječnika. Čekaonica je bila prepuna, pa smo dugo čekali. Počeli smo razgovarati s ljudima u čekaonici. Jedna starica upitala nas je odakle smo došli i kako se vraćamo. Odgovorila sam joj da smo došli autom, ali idemo u suprotnom pravcu nego ona. Vidjela sam da pati od vrućine i da joj je jako loše. Osjetila sam da je sad prilika da je ljubim "kao samu sebe". Ponudila sam joj da nas sačeka pa čemo je odvesti kući. Jako se obradovala i bilo joj je žao što moramo zbog nje ići dužim putem. Cijelim je putem zahvaljivala, a nama je bilo jako dragو što smo to mogli učiniti za nju.

I. M.

RAČUNALO

Naše računalo bilo je već jako staro. Djeca, a osobito najstariji sin, već dugo su nas molili da ga promijenimo. Nisu tražili najnoviji tip, zadovoljili bi se i samo malo boljim. Tog mjeseca živjeli smo: "Tražite i daće vam se..." Predložila sam djeci da zajedno molimo za bolje računalo. Molili smo svaki dan. Nakon nekog vremena nazvao nas je naš poznanik i rekao da nam želi pokloniti njihovo staro računa-

BeZet

RIJEČ ŽIVOTA

PRAVA sloboda

**"Gdje je Duh Gospodnji,
ondje je sloboda."**

Apostol Pavao pismom se obraća kršćanima grada Korinta koji su mu osobito dragi. Živio je među njima gotovo dvije godine, između 50. i 52. Sijao je riječ Božju, udarajući temelje kršćanskoj zajednici, sve dотле da ju je rodio, poput oca¹.

Kad se nakon nekoliko godina vratio da ih posjeti, neki su javno osporavali njegov autoritet apostola². To je prigoda da opet potvrdi veličinu svoga poslanja. On ne navješta evanđelje svojom inicijativom, nego zato što ga Bog na to potiče. Riječ Božja nije mu više skrivena iz vela jer ju je Duh Sveti dao razumjeti u svjetlu događanja u Isusu Kristu. Zbog toga je može živjeti i navještati u punoj slobodi. Ona mu omogućuje da uđe u zajedništvo s Gospodinom, da se preobrazi u Njega, sve dотле da bude vođen njegovim Duhom slobode.

**"Gdje je Duh Gospodnji,
ondje je sloboda."**

Gospodin, Isus Uskrsli, danas kao i u Pavlovo vrijeme nastavlja djelovati u povijesti kroz svoj Duh, a osobito u kršćanskoj zajednici. I nama daje da shvatimo evanđelje u svoj njegovo novosti i zapisuje ga u naša srca da postane naš način života.

Nismo vođeni zakonima koji su nam izvana nametnuti, niti smo robovi prisiljeni na neki poredak u koji nismo sasvim uvjereni i s kojim se ne slažemo. Kršćanin je vođen načelom nutarnjega života koji je Duh Sveti postavio u njega krštenjem. Vođen je glasom Duha koji ponavlja Isusove riječi i daje ih razumjeti u svoj njihovoj ljepoti koja je izraz života i radosti: on ih

osuvremenjuje i uči kako ih živjeti, a istodobno ulijeva snagu da ih provede u praksi.

Zahvaljujući Duhu Svetomu, sam Gospodin dolazi živjeti i djelovati u nama, čineći nas živim evanđeljem.

Biti vođeni Gospodinom, njegovim Duhom, njegovom Riječu – eto prave slobode! Ona se podudara s najdubljim ostvarenjem našega 'ja'.

**"Gdje je Duh Gospodnji,
ondje je sloboda."**

Da bi Duh Sveti djelovao, potrebna je potpuna spremnost da ga slušamo, spremnost da promijenimo naš mentalitet ako je potrebno, a potom prionemo potpuno uz njegov glas.

Lako je prepustiti se i postati rob pritiska navike ili društveno poželjnog ponašanja, a što može dovesti do pogrešnog odabira.

Da bismo živjeli Riječ života ovoga mjeseca, potrebno je naučiti odlučno reći 'ne' svemu negativnom što se pojavljuje u našem srcu svaki put kada smo napastovani prihvatići načine djelovanja koja nisu u skladu s evanđeljem; naučiti s uvjerenjem reći 'da' Bogu svaki put kad osjećamo kako nas On poziva da živimo u istini i u ljubavi.

Otkrit ćemo vezu između križa i Duha, kao između uzroka i učinka. Svako rezanje, svako obrezivanje, svako 'ne' našem egoizmu izvor je novoga svjetla, mira, radosti i ljubavi, unutarnje slobode i ostvarenja sebe; otvorena su vrata Duhu.

U ovo vrijeme Duhova On će nas moći obiljnije obasuti svojim darovima; moći će nas voditi, bit ćemo priznati pravim sinovima Božjim.

Bit ćemo sve slobodniji od napasti zla, sve slobodniji da ljubimo.

Chiara Lubich

**"Gdje je Duh Gospodnji,
ondje je sloboda"**

(2 Kor 3, 17)

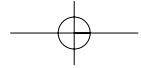
**"Gdje je Duh Gospodnji,
ondje je sloboda."**

Tu je slobodu pronašao službenik Ujedinjenih naroda tijekom obavljanja svoje posljednje dužnosti u jednoj balkanskoj zemlji. Zadaci koji su mu povjereni predstavljaju nagradni rad, pa ipak krajnje zahtjevan. Velika poteškoća je dugi boravak daleko od obitelji. Pa i kad se vrati kući, teško je težinu posla koji ga obuzima ostaviti pred vratima i slobodno u duhu posvetiti se djeci i ženi.

Iznenađa dobiva premještaj u drugi grad iste regije, ali bi neizvedivo bilo tamo povesti obitelj, jer se sukobi nastavljaju unatoč tek potpisanim mirovnim sporazumima. Sto učiniti? Što više vrijedi: karijera ili obitelj? Dugo razgovara sa suprugom s kojom dijeli zauzeti kršćanski život. Mole Duha Svetoga za svjetlo i zajedno traže Božju volju za njihovu obitelj. Na kraju pada odluka: ostaviti taj ugledan posao. To je doista neuobičajena odluka među takvim profesionalcima. Rekao je: "Snaga za takav odabir došla je kao plod uzajamne ljubavi sa ženom koja mi nikad nije dala do znanja da podnosi teret mojeg zvanja. Sa svoje sam strane i nadalje nastojao u dobru za obitelj, bez obzira na materijalnu korist i karijeru te sam pronašao nutarnju slobodu."

1. Usp. 1 Kor 3, 6.10 i 4, 15;
2. Usp. 2 Kor 2, 5-11 i 7, 12;

PRVI SVJEDOCI

Chiara na jednom od prvih marijapolija u Dolomitima, na sjeveru Italije

Prve sljedbenike Chiare Lubich – Brunu Tomasi, Marku Tecilla, Aldu Stedile i Dorianu Zamboni – dan nakon njezinoga preseljenja u Nebo pitali smo tko je za njih bila i tko je Chiara te kako vide budućnost nakon nje?

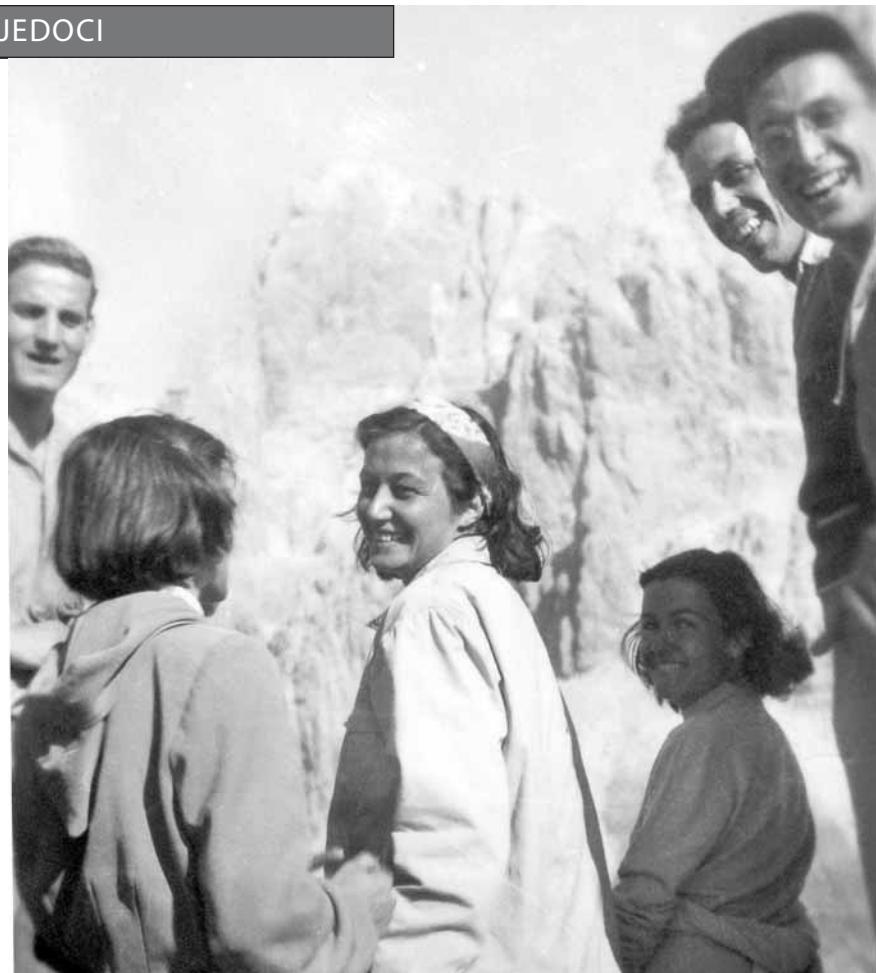
Sklad ljudskog i božanskog

Bila mi je majka. Kao što majka rodi svoje stvorenje, Chiara mi je bila majka jer mi je dala život, ali život u Bogu. Pokazala mi je novo kršćanstvo, živo, življeno u zajedništvu. Predočila je neke vidove kršćanske poruke koje su crkveni oci već bili produbili, ali nisu postali konkretna praksa, kako je to Isus zamislio.

Evo jednog od mnogih događaja: na početcima sam bila sva zbumjena. Uvijek sam se bojala patnje i križa. Jednoga sam se dana povjerila Chiari, a ona mi je odgovorila: "Ti ne gledaj u križ, gledaj Isusa na križu. A On je Ljubav." Htjela je reći da se ne zaustavim na sredstvu patnje, nego da gledam Onoga koji je uzeo patnju na sebe i pretvorio je u ljubav, u otkupljenje. Taj tako jednostavan odgovor uvijek mi je bio smjernica, osobito u trenucima kada bi došla bol.

S njom sam živjela dvanaest godina prije nego što sam otišla

*Bruna Tomasi:
"Chiara će nam pomagati i dalje voditi njezino Djelo"*

MAJKA i učiteljica života

Razgovor s prvim sljedbenicima Chiare Lubich koji su s njom podijelili početke avanture jedinstva

na druge dužnosti. Bilo je to iskustvo života posve dosljednog evanđelju, savršenstva u ljubavi, gdje sam nalazila sklad između ljudskog i božanskoga. Dovoljno je bilo upitati se što bi rekla ili učinila Chiara u određenoj situaciji i odmah bih znala kako se postaviti. Bila je uzor stvorenja koje životom ponavlja Isusa, ponavlja Mariju.

Kad sam kasnije posjetila neke naše centre u Njemačkoj,

dogodilo mi se da sam rekla fokolarinama: "Oprostite, ali mi još nismo ono što bi Chiara željela da budemo!" Bilo je to zato što sam ja doživjela to iskustvo, a one nisu. Zato bi se moglo reći da sam bila zahtjevana, no u stvari sam osjećala da i one žele biti ta realnost, da žele stići do te razine u ljubavi.

Dar primljen od Chiare je život koji te ispunja radošću, pomaže ti nadići svaku potreš-

(4) arhiv C.N.

koču, uvijek ciljati na bitno, na Boga, ne gubeći se u nevažnom. Odatile neizmjerna zahvalnost njoj i istodobno odgovornost da živim ono čemu me uvijek poučavala. Prije nekoliko dana, dok smo svi bili zabrinuti za njezin život, glavom mi je prošla jedna misao: "Bez Chiare svijet bi bio siromašniji, jer bi s njom izgubio izvor koji mnogo daje čovječanstvu i Crkvi".

A kad sam jutros saznala da je oputovala, doživjela sam trenutak izgubljenosti. No čim sam ostala sama, spontano sam joj rekla: "Ti si prisutna više nego prije. Slušaš me i ja mogu govoriti s tobom!" I osjećala sam odnos s njom onakav kakav je bio i dok je bila ovdje, ni više ni manje. To je odnos u Bogu, koji se nastavlja. Da, Chiara će nam pomagati i dalje voditi njezino Djelo i održati ljubav među nama, biti jedno u Kristu.

Bruna Tomasi

Vječno započinjanje

Kad sam kao mladić čuo kako ona govori o Bogu, ostao sam zaslijepljen svjetлом i ljubavlju. Činilo mi se da su mi s očiju pale iste ljudske kao Pavlu iz Tarsa. Od tada sam zauvijek ostao vezan uz nju. U ono vrijeme osjećala se velika odijeljenost radnika od intelektualaca. Ja sam bio radnik, a ona učiteljica koja se upisala na fakultet, pa ipak se prema meni ponašala ravnopravno, vjerujući u mene, nadilazeći prividnu razliku. U njoj sam pronašao majku koja me vodila korak po korak na mom putu obraćenja.

Sjećam se jednog poznatog događaja. Budući da sam bio radnik i razumio se u razne poslove, više puta bih navečer došao izvršiti neke popravke u prvi fokolar na Kapucinski trg u

Trento. Tako sam imao prilike slušati razgovore Chiare s njezinim prvim sljedbenicama. To ozračje me malo po malo privlačilo, bilo je to visoko duhovno ozračje. Jedne sam večeri trebao raditi više nego obično. Kad sam završio, Chiara me pozvala da sjednem i da se odmorim. I počela mi je govoriti o Isusu u kojega sam ja vjerovao, ali sam uvijek osjećao da je jako dalek, iako sam se smatrao gorljivim kršćaninom. Rekla mi je: "Isus je uvijek bio Isus, kad je radio, molio, činio čudesa, jeo, odmarao se... Kad bi došao danas, u ovo 20. stoljeće, mislim da bi bio radnik kao i ti". Kao da me obasjalo neko svjetlo. S jedne strane sam se kao "kršćanin jednom tjedno" osjećao promašenim, a s druge strane pozvan biti drugi Isus 24 sata na dan. Ta me nova vizija zapanjila dotele da te noći nisam uspijeli oka sklopiti. Kasnije za vrijeme služenja vojnoga

roka (tada sam već bio odlučio da će ostaviti sve i slijediti Chiarin put), od nje sam primio pismo od kojega se sjećam samo jedne rečenice, koja se poput vatre nog žiga utisnula u moju dušu: "Sjeti se, Marko, da je naš život vječno započinjanje". Za mene je to značilo vjerovati uvijek i pod svaku cijenu u ljubav Božju. Kao onda kad sam morao napustiti Brazil zbog bolesti praćene iscrpljenošću, uzrokovane lijekovima. Chiara je tada boravila u Švicarskoj i pozvala me k sebi da

bi izbliza pratila moje zdravstveno stanje. U toj situaciji plačući sam joj povjero svoje patnje, a ona me slušala dva sata i govorila mi baš kao majka. Puno sam puta doživio da me rodila.

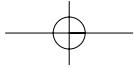
Imam li kakve brige kako će biti nakon Chiare? Sjećam se onoga što nam je u više prigoda rekla: "Kad mene više ne bude, naravno da će to za Djelo biti težak trenutak, ali ja ću iz raja pratiti svaki vaš korak, a vi ćete iz svega onog materijala što sam vam ga ostavila (govora, zvuč-

nih i video zapisa, misli itd.) uzimati mudrost da biste mogli i dalje voditi Pokret". Ja sam siguran da ćemo biti sposobni to učiniti. I ovdje mi navire zahvalnost Bogu za njegovu ljubav jer nas je u posljednje tri i pol godine Chiarine bolesti pripravio na ovaj trenutak. Budući da više nismo mogli biti uz nju jednako kao prije, bili smo prisiljeni gledati jedni drugima u lice i propitkivati se: što bi ona učinila, što bi rekla da je sada na našem mjestu?

Marko Tecilla

Marko Tecilla:
"Pozvani smo biti drugi Isus 24 sata na dan"

PRVI SVJEDOCI

(Zaninović)

Aldo Stedile:
"Susresti se s
Chirom bilo je
kao doživjeti
iskustvo susreta
s Isusom i
dvanaestoricom"

Iskustvo dvanaestorice

Kad sam prvi put čuo Vale (prvu Chiarinu sljedbenicu) kako govori o idealu jedinstva jednoj skupini u Roveretu, bio sam toliko očaran da sam pomislio kako trebam promijeniti svoje životne planove. Sanjario sam da će postati slikar i zasnovati lijepu obitelj, a poželio sam ostaviti kistove i zaštitnicu te slijediti te djevojke iz Treinta koje su sve ostavile zbog Boga. Ta mi se misao učvrstila kad sam upoznao Chiari i druge s Trga Capuccini. Isus sa svojim učenicima bila je slika koja mi je došla pred oči kad sam došao u prvi fokolar u Trento.

Nešto kasnije sam s Markom i Karлом započeo pustolovinu - prvi muški fokolar u bivšem kokošincu i drvarnici. Jedne večeri Chiara je prihvatala naš poziv na večeru. U krajnjem siromaštvu tih početaka nismo imali niti stolnjak kojim bi pokrili stol, ne sjećam se ni što smo jeli (što je bilo sasvim nevažno), ali smo joj jednostavnošću djece rekli što nam predstavlja: majku i voditeljicu. Na rastanku nam je rekla: "Znajte da sam ovdje našla utjelovljen svoj ideal". Uspoređila nas je sa zlatnim kipićem Isusa koji je tek izišao iz kalupa,

još s ostacima metala na sebi. Kao da je htjela reći: "Da, našla sam ideal, ali ga treba još obraditi". Jer bili smo još sasvim sirovi, pravi početnici.

Susresti se s Chiarom i razgovarati s njom bilo je kao doživjeti iskustvo susreta s Isusom i dvanaestoricom, istim onim Isusom od prije dvije tisuće godina, iako su se ovoga puta dvanaestorica zvali Marko, Bruna, Dori, Graziella... skupina njegovih učenika koji su živjeli u 20. stoljeću s istim milostima i istim skokovima koje su morali učiniti prvi apostoli da bi promijenili svijet. Bili smo i jesmo uvjereni da je našim idealom moguće promijeniti svijet, danas kao i onda. Samo ako je On među nama.

Aldo Stedile

Naučila me živjeti

Bila je učiteljica. Naučila me učiti, davala mi je pouke da bi ispunila nedostatak moga znanja na nekim područjima. No ne samo zato: naučila me živjeti, naučila me kako se ponašati u bilo kojoj situaciji.

Na početcima je mojim roditeljima ideal koji sam htjela slijediti izgledao nešto namještено, spiritualizam koji nije bio ispravan. Tada im je jedna pjesnikinja, simpatizerka pokreta koji se radao, objasnila kako se u stvari radi o nečem dobrom, no bez velikih rezultata. Ne znam zašto, ali ja sam nakon toga počela osjećati neugodu i tjeskobu i to sam odmah ispričala Chiari. Kad me vidjela u suzama i potpuno zbumjenu, rekla mi je: "Znaš zašto tako trpiš? Jer si rješenje za svoje probleme tražila kod vanjske osobe, umjesto da ga tražиш od Isusa među nama. Samo ako damo sve u zajedništvo i ljubi-

mo jedni druge tako da Isus bude među nama, uspjjet ćemo shvatiti kako riješiti neke stvari." I kasnije, kad bi me vidjela da se borim s tjelesnom ili duhovnom kušnjom, ponavljala bi mi isti poziv - imaj povjerenja u jedinstvo.

Svaki put kada bi neka sjena zatamnila moj život, spontano sam vikala svom dušom: "Chiara! Chiara!", poput onih lutki koje kad ih pritisneš u trbuš, viču: "Mama!" Uvijek mi je bio vrlo jak taj impuls: da stavim pred nju sve na vidjelo, kako bih mogla opet progledati.

Jednog mi je dana rekla: "Dolazi jedan redovnik kojemu bi ti trebala govoriti o našem

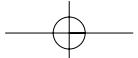

Doriana Zamboni:
"Pred njom sam
stavila sve na
vidjelo, kako bih
mogla opet
progledati"

ideal". Osjećala sam se neprikladnom i mislila joj reći: "Ima i drugih fokolarina koje su mnogo bolje od mene!", ali ništa nisam rekla. Vidjevši moje okljevanje, dodala je da bi me ohrabrla: "Ideal imaš u sebi i zato možeš govoriti bez problema." Na Chiarinu riječ prihvatala sam govoriti toj osobi, a redovnik je bio oduševljen.

A što sad, kad je ona tako bolno i nježno otišla u Nebo? Oh, zazivat će je što češće mogu! Sigurna sam da će nam pomagati više nego ikad. Uostalom, to nam je i rekla.

Doriana Zamboni

RUN4UNITY

Užurbane pripreme u šest hrvatskih gradova

Druga svjetska utrka Run4unity samo što nije započela. Odbrojavaju se dani, vrše se posljednje pripreme, a ima i onih koji su se u zadnjem čas odlučili na sudjelovanje. Po posljednjim informacijama u utrku se uključuje šest hrvatskih gradova: Zagreb, Križevci, Split, Zadar, Knin i Murter.

osnovnom školom, u kojoj se istoga dana i u isto vrijeme održava državno prvenstvo u duatlonu (biciklizam i trčanje). Tako će i natjecatelji u duatlonu, kao i trkači Run4unity imati majice s logom jedne i druge manifestacije.

Križevci, grad s najvećim brojem sudionika u prvoj utrci, već

djeca će posjetiti 'kutke' grada u koje su tijekom godine nastojali unositi radost: staračke domove, Centar za odgoj i obrazovanje, šumu Župetnica koju su počistili, itd.

Zadar je još jedan hrvatski grad koji se uključuje u utrku. Povjesna Poljana pape Ivana Pavla II. mjesto je okupljanja mladih

Zadrana, a Gradsko poglavarstvo i Zadarska nadbiskupija prihvatali su se pokroviteljstva.

Vrata svjetskoj utrci ove je godine širom otvorio grad Knin, a

Dina Perkov

Savez sportova grada prihvatio je organizaciju. Povjesna Kninska tvrdava meta je mladih sudionika, od kojih neki dolaze autobusom iz Šibenika, uz svesrdnu podršku i pokroviteljstvo gradskog poglavarstava.

U posljednji čas u utrku se uključilo i naselje Murter u Šibensko-kninskoj županiji, a osnovna škola Murterski škoji je organizator. Očekuje se 200 djece. □

SVJETSKA UTRKA počinje!

se dugo priprema za ovogodišnji nastup. Djeca vježbaju trčanje, vožnju biciklom i rolanje, discipline u kojima će nastupiti na sportskim terenima kraj dvorane O. S. Ljudevita Mode-

No nisu to samo tehničke pripreme. Riječ je o utrci za mir pa se stoga treba pripremati za izgradnju mira u svojoj svakodnevici, kako to čine mladi i djeca u Zagrebu koji se spremaju za utrku na Jarunu. Svaki dan među njima putem sms-a kruži jedna misao iz Evandželja koju nastoje provesti u praksi. Pomaže im, kažu, graditi mir.

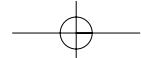
Inače se kraj jarunskog skate parka za 10. svibnja priprema orijentacijsko trčanje, a u prostorijama župe svete Mati Slobođe radionice i izravno praćenje prijenosa iz Rima.

Splićani su ove godine odlučili utrku održati u Žrnovnici, u suradnji s mjesnim odborom i

ca, a za sudjelovanje je potrebno ispuniti prijavnicu. Vježbaju se i pjesme i koreografije, sve u svemu oduševljenja ne nedostaje. U organizaciju se uključila i Zajednica športskih udruga Križevci kao i zajednica sportova Koprivničko-križevačke županije. Nakon utrke

(2)BeZet

EKONOMIJA ZAJEDNIŠTVA

DAO BIH NASLJEDSTVO

za trenutak besplatnosti

U tržišnim transakcijama besplatnost je sve traženja, ali potražnja za njom ne nailazi na ponudu jer besplatnosti na tržištu nema. Uloga ekonomije zajedništva

Ništa nije vrjednije od čina besplatnosti. Iz tog razloga ekonomija ga ne bi trebala zanemarivati, kako to obično čini.

Da bismo shvatili koliko vrijedi besplatnost, dovoljno je pomisliti na prijateljstvo, ljubav, molitvu, ljepotu, ta najdragocjenija dobra našega života. Njih čini dragocjenima upravo to što se temelje na besplatnosti. U stvari, ako malo razmislimo, upravo se po besplatnosti razlikuje pravi prijatelj od prijatelja oportunistika, obitelj od razmjene dobara i usluga, umjetničko djelo od robe, a molitva srca od magije ili praznovjerja.

Stoga svi mi pozajemo vrijednost besplatnosti iz našeg konkretnog iskustva. Svi je mi tražimo i trpimo što je ne nalazimo u nama i u drugima ili kad vidimo da je izdana. Ali ako je pokušamo definirati, čim se na trenutak zaustavimo da bismo je razumjeli, kao da nam bježi ili izgleda suviše komplikirana ili čak banalna. Možda je najbolje ostaviti je nedefiniranom ili se zadovoljiti time da je negativno definiramo, označavajući ono što ona nije.

Besplatnost je i jedna od riječi u ekonomiji zajedništva (EZ). Štoviše, ekonomiju zajedništva možemo gledati kao iskustvo besplatnosti. Zašto? Kako je to često podsjećala Chiara Lubich, EZ je nastala iz "čina ljubavi", iz nutarnje poslušnosti glasu Duha, iz odgovora na molitvu za pravdu i slobodu, koju su desetljećima upućivali prema nebu brazilski fokolarini, a sjedinjavala se s mnogim drugim molitvama "siromaha svijeta". Bio je to odjek mnogih molitava koje su se u toj zemlji mješanaca i u mnogim drugim zemljama svijeta vjekovima izražavale vapajima, plesom i pjesmom.

Ekonomija zajedništva stoga ne nastaje s ciljem da se ostvari određeni ekonomski plan, da se

bori protiv nečega ili nekoga, da se ostvari san kakvog reformatora. I upravo zato što nastaje iz poziva (*vocatio*), ona ima specifičan pečat besplatnosti. Možda samo ono što se rađa iz nutarnjeg poziva na koji se odgovara, može biti doista besplatno, jer je doista slobodno. Naime, samo ondje gdje prebiva sloboda postoji besplatnost i samo je besplatnost doista slobodna. Ali u kojem smislu besplatnost zauzima središnje mjesto u ekonomiji zajedništva, sve dotele da može predstavljati – kako to ovdje tvrdim – njezinu karakteristiku? Nismo li možda u ovim godinama koristili mnoge riječi da bismo opisali ekonomiju zajedništva, a sve su bile bitne? Nisu li dijeljenje i uzajamnost također riječi ekonomije zajedništva i ne izražavaju li i nešto drugo osim besplatnosti?

Može li onda besplatnost sadržavati u sebi sve te druge riječi? Da i ne, mogli bismo odgovoriti. Besplatnost je jedna od onih dubokih riječi koje su istodobno posebne i univerzalne, kao što je to ljepota, ljubav, istina ili sloboda. Te riječi imaju upravo značajku da su u svakoj sadržane i druge: dobar život nije samo ljepota, nije samo istina niti samo sloboda, ali je isto tako istinito da sloboda, istina i ljepota same izražavaju bit dob-

Luigino
Bruni

(2) arhiv C.N.

roga života. Tako se u ekonomiji zajedništva besplatnošću izražava jedan poseban vid, ali s njim, ako je dobro shvaćen, može se izraziti i narav iskustava EZ i naravno drugih iskustava – nitko ne može sebi prisvojiti besplatnost, jer onda ona to više ne bi bila.

Ako je to tako, godine postojanja ekonomije zajedništva možemo smatrati pričom o besplatnosti. Često nas ljudi znaju pitati: "Što nudite onome tko se uključi u ekonomiju zajedništva?" "Radost zajedništva i sreću davanja", odgovaramo.

Pa i logika podjele profita na tri dijela sva je u besplatnosti: poduzeće se mora razvijati iz ljubavi prema ljudima koji u njemu rade i žive od svoga rada i da bi moglo i dalje davati; kultura u kojoj se odgajamo je kultura davanja, dobit koja se daruje potrebitima uvijek je glavni sakrament besplatnosti jednog poduzeća ekonomije zajedništva. Ljepota ekonomije zajedništva je upravo u ovome: usred faktura, kalkulacija, glavnih knjiga, ugovora, rata i kamata, iz života tih poduzeća širi se jače od svega miomiris besplatnosti, baš kao i u igri djece ili u svadbenom slavlju.

Suvremena kultura pokušala je protjerati besplatnost u sferu privatnosti, odlučno je izbacivši iz sfere javnoga života. Osobito ju je istjerala iz ekonomске sfere. Ekonomiji su dovoljni ugovori, poticaji, dobra pravila i interesi. Besplatnost nije ekonomski riječ, ona ju je pomiješala s drugim lijepim riječima kao što je altruizam ili filantropija, koje su međutim drugačije od besplatnosti, jer besplatnost nema veze s djelovanjem nego s bitkom osoba (besplatno davanje ne oslanja se na vlastitu velikodušnost, a još manje na samozadovoljstvo u davanju); ili ju je pokušala nadomjestiti robom: zar se ne napunjamo stvarima, robom, osobito onda kad primijetimo nedostatak besplatnosti (tj. izvornih odnosa među osobama) u našem životu?

Međutim, ako i ekonomija bude zamišljena i življena dajući mesta besplatnosti,

onda kad budemo proizvodili, radili, mučili se i trpjeli u našim poduzećima ekonomije zajedništva, mi nećemo samo proizvoditi, mučiti se i trpjeti, nego ćemo stvarati novi humanizam.

To je poduhvat nezapamćene kulturne i praktične vrijednosti, jer ako ekomska aktivnost izgubi zauvijek kontakt s područjem besplatnosti, ona stvara uvjete za vlastitu imploziju. Ono što primjećujemo u današnjim realnim ekonomijama to sve jasnije i glasnije potvrđuje.

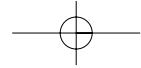
Najveći dar što ga ekonomija zajedništva može dati današnjem društvu možda je upravo vraćanje besplatnosti u ekonomiju

Dina Perkov

Najveći dar što ga ekonomija zajedništva može dati današnjem društvu možda je upravo vraćanje besplatnosti u ekonomiju. Besplatnost se sve više traži u normalnim tržišnim transakcijama, ali potražnja za njom ne nailazi na ponudu, jednostavno zato što je nema i što je nikad neće biti na "tržištu besplatnosti".

Ekonomija zajedništva, upravo zato što je nastala iz jednog poziva, može je besplatno ponuditi, doprinoseći tako humanizaciji ekonomije i društva. □

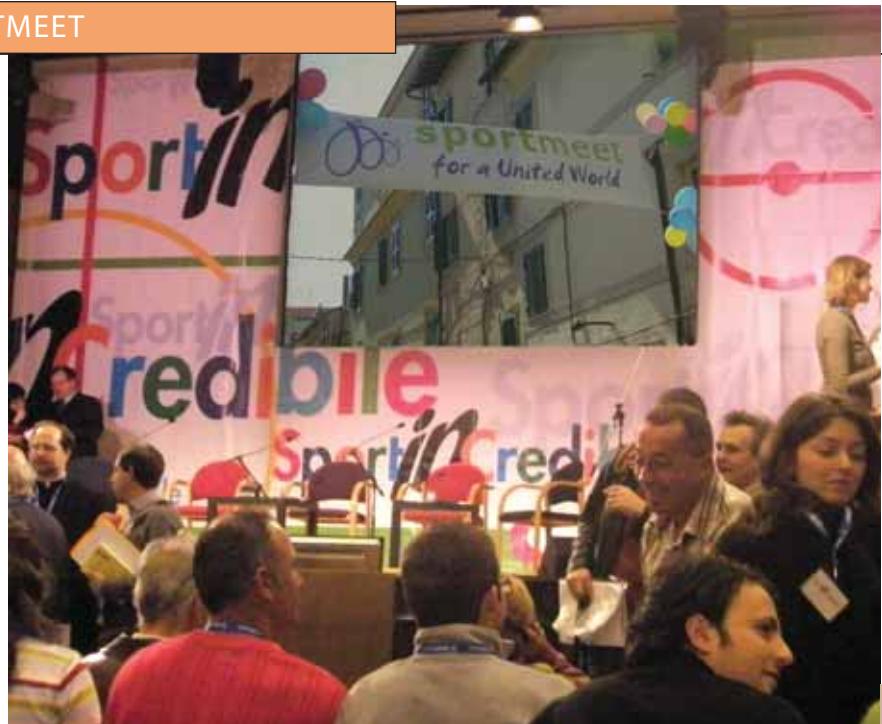
SPORTMEET

Sportincredible
Pokreni bratstvo

Zdenko
Horvat

*Medunarodni kongres
Sportmeeta održan
od 28. do 30. ožujka
u Castelgandolfu*

Kongres je okupio više od 400 sudionika (sportaša, trenera, menadžera, liječnika, itd), predstavnika 40 država sa svih kontinenata. Kako je ovo prvi susret koji se održava nakon Chiarine smrti, sudionicima kongresa obratila se Valeria Ronchetti u ime Djela Marijina rekavši: "Vi ste prvi

IZVORNOST sporta

koje Chiara daruje nakon svog prelaska u Nebo, iako ste najmlađi pupoljak na stablu Djela. Življeno Evandelje, koje je promicala Chiara, sadrži druš-

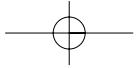
tvenu stvarnost koja liječi sve rane svijeta, pa tako i u sportu."

Kroz rad kongresa pokušalo se odgovoriti na pitanja je li moguće živjeti bratstvo u sportu, je li moguć izvoran sport? Kongresnike su u problematiku uveli prof. dr. sc. Raffaella Ferrero Camoletto, sociolog Sveučilišta u Torinu s temom «Sport danas: trenđovi i perspektive», prof. dr. sc. Vera Araujo, sociolog Centra za studij Pokreta fokolara s temom «Principi bratstva», te prof. dr. sc. Paolo Crepaz, liječnik i koordinator Sportmeeta s temom «Izvornost sporta – pokreni bratstvo». Do od-

govora se pokušalo doći radom u deset radionica koje su vodili eminentni stručnjaci svijeta sporta, a radionice su bile s temama: Sport, menadžment i politika; Sport i komunikacija; Sport i psihologija; Sport i tjelesnost; Sport i radost; Sport i mir; Sport i ograničenost; Sport i okoliš; Sport i zdravlje; Sport i suradnja za promicanje razvoja.

Grad Križevci je istaknut kao mjesto s najvećim brojem sudionika kongresa (Mladen Tenodi, Branko Zorko, Antun Bednajić, Darinka Šimunčić, Maja i Petra Zegnal, Ankica Farkaš, Tomislav Mikulec te Zdenko Horvat), kao i mjesto mogućeg pilot- projekta Sportmeeta. Uz Križevčane, kongresu je nazočio i Željko Sudić iz Starog Topolja kraj Slavonskog Broda. Cijela Hrvatska ekipa je dan prije početka kongresa razgledala kulturne i povijesne znamenitosti Rima, po završetku susreta prisustvovala Angelusu (podnevnoj molitvi) u prostoru Papinske palače u Castelgandolfu, koju je predvodio Papa Benedikt XVI., a na kraju je pozdravio sve sudionike Sportmeeta i udjelio im papinski blagoslov.

Što mi znači sport u svakodnevnom životu?

Sudionici kongresa odgovorili su:

- sportom obogaćujem svoj život,
- sportom razvijam zajedništvo,
- sportom izgrađujem osobnu vjerodostojnost,
- igrom usvajam pravila i odgajam se za suživot,
- izdržljivošću nadvladavam sam sebe,
- sportom pokazujem radost života, igram se i radim s drugima,
- sportom razvijam povjerenje u samu sebe,

Sažetak uvodnih tema

Prof. dr. sc. Raffaella Ferrero Camoletto

Izvornost sporta danas nagrizaju pojave dopinga, tučnjava, nasilja, spektakularnosti, komercijaliziranosti, pretjerana emocionalnosti... Izlaz iz ovog stanja moguć je prelaskom iz jednodimenzionalnosti- samog natjecateljskog duha, u višedimenzionalnost, koja uz natjecanje promiče brigu za tijelo, nadilaženje ograničenosti, socijalizaciju...

Prof. dr. sc. Vera Araujo

Bratstvo je put i cilj općeg suživota, društvenosti. Kao takvo bratstvo unutar sportske kulture je posebna radost, jer izvrstan sport kroz poštenu igru (fair-play) najbliže se primiče idealu bratstva.

Prof. dr. sc. Paolo Crepaz

Bratstvo je baština čovječanstva (upisano je u DNK svakog čovjeka), te predstavlja nadahnjujuću iskru izgradnje nove sportske kulture poraza kao preduvjeta kulture pobjede (znati izgubiti da bih znao pobijediti). Bratstvo je put povratka izvornosti sporta.

Sažetak zaključne misli kongresa

Izvorni sport je privilegirano mjesto življenja bratstva, mira, ljepote odnosa, a budući da je i univerzalni jezik koji razumiju sve osobe svijeta, može postati sredstvo i put življenog bratstva i mira u cijelome čovječanstvu.

Sportmeet predstavlja kulturni preokret u području sporta, a svaki njegov sudionik je nezamjenjiv čvor ove svjetske mreže.

Pokreni bratsvo

Papa Benedikt XVI. na kraju audijencije u Castelgandolfu pozdravio je sve sudionike Sportmeeta i udjelio im blagoslov

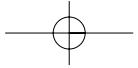
Prizori sa međunarodnog susreta Sportmeeta

(4) arhiv NS

- sport mi je sredstvo za osobno učepljenje u društvo,
- sport doživljavam kao sredstvo bratstva, jer mi omogućava da se izrazim, a potom sve stavljam u zajedništvo,
- sport me uči rješavanju i nadilaženju poteškoća,
- sport koristim kao univerzalni jezik koji razumiju sve osobe u svijetu,
- sportom uzdižem svoj duh,
- sportom brinem o zdravlju, jer u prosjeku smanjuje oboljenje od svih bolesti,
- sportom nadilazim intelektualne i relacijske probleme

SPORTMEET

CHIARA LUBICH

sportskim djelatnicima

Na kongresu se sudionicima obratila Valeria Ronchetti u ime Pokreta fokolara. U svojem je izlaganju iznijela Chiarine poruke sudionicima prethodnih kongresa koje su i danas više nego aktualne. Evo nekoliko ulomaka.

Samo iz darivanja, iz ljubavi, rađa se najsajnija i najčišća unutarnja radost u onima koji pobjeđuju (ako se bore i pobjeđuju iz ljubavi) i u onima koji gube (ako se isto tako bore i gube iz ljubavi).

Tada će sport postati izvoran i bit će uzdignut na svoje društveno dostojsanstvo. Moći će doprinijeti rekreiranju ljudi u ovoj suviše stresnoj civilizaciji i biti element srodnosti, bratstva i mira među narodima i državama.

U staroj Grčkoj za vrijeme olimpijade svih su se ratovi zaustavljali. Zaostajemo li danas za onim vremenom?"

Chiara je u više prigoda pokazala koliko

je voljela i pratila sport. Na prvom kongresu Sportmeeta u Loppianu 2003. s jednostavnosću, ali i vrlo efikasno, zaželjela je sudionicima da dobro startaju i da to bude početak dostojan sporta, jer je u sportu – automobilizmu, plivanju, itd. – start vrlo važan.

Odgovarajući na pismo profesorici, članici Sportmeeta, nakon nasilja koje se prije godinu dana dogodilo na stadionu u Cataniji kad je poginuo policajac, u Chiarino je ime njezina tajnica Eli napisala: "Chiara razumije tvoju bol – a to je i njezina bol – zbog onoga što se dogodilo na stadionu u Cataniji. To je novo lice beskrajne boli koju treba primiti... S tobom je i sa svima onima koji su povezani u Sportmeet, u

nastojanju da se ostvari 'uskrsnuće sporta' kroz ideal ujedinjenog svijeta."

Na kongresu u Beču govorila je o ciljevima i putu Sportmeeta. Između ostalog je napisala: "Sportmeet je još na početku, ali jasno je usmijeren da slijedi ideal jedinstva iz kojega je proizašao.

Sport je vrlo prisutan u današnjem društvu i njime se oduševljava sve veći broj ljudi. Ne možemo sakriti ni to da nosi sa sobom i razna proturječja, kao što je napast traženja uspjeha pod svaku cijenu, napast spektakularnosti i novca. Sport ipak može biti važan u odgoju, osobito mlađih naraštaja. On može otkriti bitnu dimenziju čovjeka kao ograničenog bića – u poteškoćama i porazima, kao i bića pozvanog na beskrajno, sposobnog da prevlada svoja ograničenja.

Odgoj je vrlo važan za vođenje osobe u smjeru njezinog ostvarenja, prema cilju koji se smatra vrijednim za čovjeka i za čovječanstvo.

Ali što je potrebno za takav odgoj? Kao što je potrebno proglašće da vrt procvjeta, isto je tako potrebna toplina koja se rađa iz ljubavi da bi procijetale istine koje su ucijepljene u čovjeku.

U ozračju uzajamne ljubavi, sve dotele da se dožive Isusove riječi: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima"¹, želim vam da iskusite kako je sam Isus vaš Učitelj i u sportu. Duhovno sam s vama i pozdravljam vas svim srcem..."

1. Mt 18,20

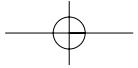

arhiv NS

"Od najstarijih vremena sport je nastao kao trenutak radosti za ljudе koji se takmiče i za one koji u njemu sudjeluju..."

Dolaskom kršćanstva ne bi se trebalo davati vrijednost samo onome tko pobijeđuje, nego i uputiti slavu Bogu što je stvorio osobe osobito nadarene u tijelu (pojedincе ili skupine), ne izostavljajući doprinos učitelja, trenera, itd.

U kršćanstvu, oni koji gube poznaju vrijednost patnje i poraza, jer im je Sin Božji dao vrijednost. Za njih ne može biti veće radosti od one koja se rađa jer su se darivali. Darivali su sami sebe u treninzima ili gradeći uzajamne odnose kako bi se stvorila ekipa, dali su sve od sebe u nastupu pred publikom.

NA CILJU

GOVORIO JE djelima

*Mladen Grgić tihom je ostavio
6. ožujka u pedeset i drugoj godini života*

ga je poziv volontera, kojeg je nastoao korjenito i dosljedno živjeti.

Kada mu je prije dvije godine dijagnosticiran

rak na plućima i kad mu je to rečeno, mirno je uzeo molitvenik i tihom se molio u svojoj sobi.

Nakon toga, jednom prilikom mi je rekao: "Uvijek sam osjećao da bih trebao više vremena posvetiti Bogu i molitvi, jer sam imao odgovoran posao i gradio kuću. A evo, sada mi je Bog dao priliku da mu se u potpunosti posvetim". U bolnici je bio na istom katu s Tinom Alvižom i dirljivo je bilo vidjeti s kakvom ga je ljubavlju posjećivao i bodrio.

Za vrijeme boravka u bolnici supruga mu se razboljela i trebala je na operaciju. Da bi u tim trenucima mogla biti uz Mladena, operaciju je odgodila, iako je imala jake bolove. Mladen je to primijetio i rekao joj da mora izdržati i da može računati na njegovu pomoć.

U jedinstvu sa zajednicom Djela Marijina naložio je potrebnu snagu da se suoči s bolima i u njima zagrli Napuštenog Isusa, ostajući uvijek u ljubavi.

Do zadnjeg trenutka ovozemaljskog života bio

je pri svijesti i spreman.

Mnoštvo koje se oprostilo od Mladena na misi zadušnici govorilo je o njegovoj veličini. Pomoćni biskup đakovačko srijemske mons. Đuro Hranić uputio je izraze svoje sućuti supruzi Jasni i kćerkama Zrinki i Tihani, gdje je između ostalog naglasio da želi s njima podijeliti vjeru u uskrsnuće. "Ona nam daje svjetlo i snagu i u ovim ovačko teškim trenucima jer nam kaže da naš istinski život, koji je započeo i dozrijevalo u ljubavi Božjoj, koji se tijekom zemaljskog hoda svakog dana iznova obnavlja s snagom predanja Bogu i dariva s nagom ljubavi prema vlastitoj obitelji, jest i ostaje neuništiv."

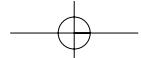
Njegov lik i život je teško opisati riječima, ali ono što je on dao ostalo je u srcima svakoga od nas.

**Marko
Knežević**

*Mladen Grgić
sa kćerkama
Zrinkom i
Tihanom*

(2) arhiv NS

SUSRETI

ZAJEDNO je ljepše

Od 18. do 20. travnja predivan prirodni okoliš svetišta u Vepricu bio je dom Marijopoliju za sudionike iz Dalmacije i Bosne i Hercegovine

Branimir
Kovačević

Upodnožju surih obronaka Biokova, u prekrasnoj borovoј šumi, nadomak Makarske, ugnijezdilo se marijansko svetištu Veprić. Točno prije sto godina biskup Juraj Carić je prepoznao sličnost prirodne špilje i dao je preuređiti

po uzoru na Lurd. Od tada vjerni puk hrvatski, s velikom pouzdanošću u zagovor Blažene Djevice Marije, hodočasti Njoj u čast i utječe se pomoći Njenoj.

Ove se godine obilježava obljetnica osnutka svetišta i užurbanio se privode kraju završni radovi oko uređenja i dovršavanja objekata koji su niknuli u proteklih petnaestak godina.

Od 18. do 20. travnja taj lijepi prirodni okoliš bio je dom skupini od oko 180 sudionika Marijopolija, malenih, mlađih i odraslih, pristiglih od Zadra do

Makarske, ali i iz drugih mesta koji nisu na toj pravocrtnoj relaciji. Bilo je tu i sudionika iz Bosne i Hercegovine, čak i muslimanskih vjernika koji su u svojoj osobitosti bili dodatno obogaćenje.

Svi su oni na svoj način ovdje doživljavali duboki duh zajedništva. Novi put bio je naslov ovih dana, a odnosio se na novu duhovnost koja se pojavila u Crkvi u prošlom stoljeću, preko Chiare Lubich. Nije bilo teško u Marijinu okrilju otkriti ljepotu duhovnosti zajedništva koju je Papa Ivan Pavao II., preporučio današnjoj Crkvi. U njoj je naglašen zajednički hod prema Bogu, gdje brat čovjek nije prepreka nego upravo put. To su sudionici mogli doživjeti kroz razna izlaganja popraćena video-zapisima Chiare Lubich, a potvrđena svjedočanstvima obitelji, mlađih, djece, fokolari- na, svećenika, itd.

Kako se u obitelji suočiti s nepredviđenim situacijama kao što je bolest majke koja je prisiljena ostati u bolnici i boriti se za život, kako ustrajati na zahtjevnom životnom putu koji smo odabrali, kako ostati dosljedan uvjerenjima na radnom mjestu, ponekad i kroz suze, kako prelaziti svakodnevne životne prepreke i rastanke, sve to i još mnogo toga moglo se čuti u Vepriću, što na okupljanjima u dvorani gdje su svi bili nazočni, a što na susretima u manjim skupinama.

Sudionici su saznali i kako se duh karizme konkretizira u raznim vidovima ljudskoga života, osobito u ekonomiji, pedagogiji, komunikacijama i u sportu.

Osim pojedinaca svjedočanstva su iznosile i zajednice, primjerice zajednica Pokreta iz Zadra i ona iz Trogira. Vrlo živo i pravo osjećenje je bilo izlaganje zajednice svećenika fokolarina koju čine 3 svećenika različitih generacija, jedan iz Šibenika, drugi iz Splita, treći iz Kaštela.

"Nije lako uskladiti sve naše obaveze i napraviti prostora da se jednom tjedno susretnemo, ali svaki nas put susret oduševi i oživi. Iako smo Evanđelje ne samo naučili, nego smo ga spremni i drugima propovijedati, doživljavamo da ga je puno lakše i radosnije živjeti kroz duhovnost zajedništva. To je velika pomoć da možemo biti ono što jesmo", rekao je mons. Slavko Mikelin iz Šibenika i dodao kako ne može zamisliti svoj život bez ovog idealja. "Mi svećenici smo samci, odgojeni smo individualistički. Kad sam prije godinu i po dana umirovljen, došao sam živjeti u svećenički dom. Osjetio sam da

(4) Dina Perkov

**Sudionici
Marijopolja u
marijanskom
svetištu Veprič
blizu Makarske**

nimalo uz crkvu. Njegova prisutnost u takvom društvu potiče na razmišljanje, ali i na konkretnе životne zaokrete od kojih nam je neke dopadljive primjere i izložio.

"Nama svećenicima jako je potrebno zajedništvo. Ono nam uvijek iznova daje polet i oživljava nas", zaključio je don Slavko, što se moglo vidjeti slušajući ih i gledajući.

Na kraju dana provedenih u Vepriču ljudi su osjećali da se među svima stvorila nova povezanost, da su postali poput jedne velike obitelji, a mnogi su potvrdili da u njoj nije nedostajala Chiarina snažna duhovna prisutnost.

**U Marijinu okrilju
nije bilo teško
otkriti ljepotu
duhovnosti
zajedništva**

je to sada moja nova obitelj i počeo sam graditi odnose zajedništva. Nakon 15-ak dana jedan mi je svećenik rekao: 'Ti ne znaš što si donio među nas. Otkad si među nama veselije je za ručkom, zadržavamo se u razgovoru, razmjjenjujemo iskustva.' Potom je ispričao kako su dajući novac u zajedništvo riješili pitanje automobila koji je bio potreban dvojici od njih.

Don Boris Vidović tek se vratio sa studija u Rimu i trebalo mu je vremena da se snađu u brojnim obvezama koje su ga dočekale: župa, predavanje na bogoslovnom fakultetu i priprema doktorata. Dobro mu je došla svesrdna duhovna i ma-

terijalna podrška njegovih kolega iz fokolara. Potvrdio je da u zajedništvu prolaze slične duhovne etape, iako svatko živi u svom okružju. Svatko ima svoje boli i radosti i kad se to podijeli, postane zajedničko, rekao je don Boris podijelivši s nazorcima i svoju neobičnu simpatiju prema motociklu. Bio ga se spremjan odreći, ali nikako ga nije uspio prodati. Doživio je to kao očinsku Božju ljubav, ali i kao mogućnost da dođe u kontakt s ljudima koji su jako vezani uz motocikl, a malo ili gotovo

Evo kako su to neki izrazili:

"Nikad se ovako nisam osjećala! Presretna sam! Svatko mi je prilazio s takvom ljubavlju da više nisam osjećala problematičnom moju zatvorenost. Vratila sam se kući puna poleta i novih snaga da mijenjam samu sebe i druge uz mene."

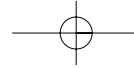
"Ovo je pravi život. I ja želim tako živjeti."

"Zaboravio sam sve svoje probleme, bilo je predivno!"

"Moja me unuka danas dovela ovdje, privela me k vjeri."

**Svećenici Slavko
Mikelin i Boris
Vidović
prijavljuju
kako žive
zajedništvo**

U DUBINU

Svi plodovi koje smo dosad nabrojili imaju izvor u jednom događaju. Kao što je poznato, Riječ Božja nije kao druge. Ona ne samo da se može slušati, nego i ima snagu učiniti ono što kaže. Riječ, koja je Kristova prisutnost, rađa Krista u našoj duši i u duši drugih ljudi.

Istina je da smo kršćani i prije nego što zauzeto živimo Riječ, jer je Kristov život u nama, a s njim svakako imamo Božje svjetlo i ljubav. Međutim, često smo zatvoreni poput ličinke. Živeći Evandelje, ljubav oslobađa svjetlo, a svjetlo umnaža ljubav. To je kao kad se ličinka počne pokretati, sve dok ne izade leptir. Može se reći da mali Krist počinje zauzimati mjesto u nama, a potom sve više i više rasti, tako da mi postajemo sve ispunjeniji Njime.

Predivan je opis pape Pavla VI. o tome što proizvodi Riječ. On kaže: "Kako Isus postaje prisutan u dušama? Preko posredovanja riječi (...) prolazi božanska misao, prolazi Riječ, Sin Božji koji je postao čovjekom. Moglo bi se tvrditi da se Gospodin utjelovljuje u nama kad mi prihvativimo da njegova riječ dođe (...) živjeti u nas."¹

Kratko rečeno, život Riječi donosi potpunu reevangelizaciju načina razmišljanja, naše volje i ljubavi. Utjelovljuje se Evandelje- pravilnik života. Ali to nije knjiga poput drugih; gdje uhvati korijen, izaziva kršćansku revoluciju. Riječ Božja diktira zakone: ne samo za jedinstvo duše s Bogom, nego i za ljude međusobno, bilo da su to prijatelji ili neprijatelji, a kao najveći imperativ traži jedinstvo svih, traži da se ostvari Isusova oporuka- barem u onom društvenom tkivu gdje su kršćani koji ju žive.

Isusova oporuka, njegova molitva za jedinstvo, sedamnaesti odlomak iz Evandelja po Ivanu. Sjećam se da je to bila jedna od prvih rečenica iz Evandelja koju smo pročitale. Taj je događaj od velike važnosti za nas. Još nam je

ušli – kako je to Bog htio i koliko je htio – kasnije nam je bilo lakše razumjeti ostatak Evandelja.

ŽIVLJENA RIJEČ put prema jedinstvu /3

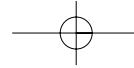
u životom sjećanju kako su nam se rasvjetjavale riječi koje smo čitale, jedna za drugom. Kao da nam netko govori: "U školi moraš puno toga naučiti, ali najbitnije je ovo: 'posveti ih u istini... da svi budu jedno... imat ćete puninu radosti... svi ćete biti jedno kao što sam ja jedno s Ocem...' (Usp. Iv 17, 1-26), itd." Oporuka nam je izgledala kao sažetak Evandelja. I shvaćale smo je shvaćanjem koje nije moglo ne biti osvijetljeno posebnom milošću. Kad smo u nju

Pet-šest godina nakon što smo živjele razne rečenice iz Evandelja postalo nam je jasno da su slične. Nešto im je svima bilo zajedničko, jedna je vrijedila kao i druga: učinci koje je u duši proizvodila jedna rečenica bili su isti učincima koje su proizvodile druge rečenice.

Činjenica je da svaka riječ, makar izražena ljudskim i različitim riječima, jest riječ Božja. A budući da je Bog Ljubav, svaka je riječ ljubav. Mislimo da smo u to vrijeme otkrili ljubav ispod svake riječi. I kad bi koja od tih riječi padala u našu dušu, činilo nam se da se pretvara u vatru, u plamen, da se pretvara u ljubav. Mogli

Chiara
Lubich

(3Be/et)

smo potvrditi da je naš unutarnji život bio sav ljubav, pa se sve pojednostavljalilo.

I upravo nam je kontemplacija Isusova otajstva- njegova napuštenost od Oca, dala mogućnost da shvatimo kako je u jednoj evanđeoskoj riječi čitavo Evandelje. Još od 1944. godine našu je pozornost privukao Isusov vapaj na križu: "Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?" (Mt 27, 46; Mk 15, 34) i u njemu smo nazrijeli tajnu: ključ za uspostavljanje jedinstva narušenog grijehom. Rastući u ljubavi prema Njemu činilo nam se kako shvaćamo da postoji posebna veza između Evandelja i Isusa Raspetoga i Napuštenoga. U njemu smo, naime, vidjele otvoreno čitavo Evandelje, potpuno rastumačeno Evandelje, Riječ u najvišem smislu. Razumjele smo da je On u toj strašnoj kušnji živio Evandelje u potpunosti i s najvećom dubinom.

Uzimajući u obzir svaki Isusov nagovor, shvatile smo da ih je on sve živio u tom trenutku.

Isus Napušteni u tom trenutku proživiljava u sebi riječi

"dode li tko k meni, a ne mrzi svog oca i majku, ženu i djecu, braću i sestre, pa i sam svoj život" (usp. Lk 14, 26).

Isus Napušteni može ponoviti u sebi sva blaženstva: siromašan je, progonjen, krotak, mirotvorac (povezuje razjedinjene, itd.). U Isusu Napuštenomu na jedinstven način blistaju kreposti: jakost, strpljenje, umjerenost, ustrajnost, pravednost, velikodušnost... Isus se u napuštenosti pojavljuje samo kao čovjek. Zato nikad nije bio bliži čovjeku nego u tom trenutku i nikad ga nije toliko ljubio. Istodobno nikad nije bio tako blizu Ocu. Iz ljubavi prema njemu on umire i to na takav način. Stoga, ako su u ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu "zakon i proroci" (Mt 7, 12), Isus je ovdje potpuno ispunio svaku Božju želju i zapovijed. Isus Napušteni je stoga ravan put prema svetosti jer dovodi do jedinstva sa Svecem. Tko usmjeri pogled srca prema Njemu, nalazi- čisto Evandelje.

Živeći Riječ u skladu s našom duhovnošću, došle smo i do novog shvaćanja Marije. Ona koja je "brižno čuvala sve uspomene u svom srcu" (Lk 2, 51), čitava nam se objavila kao Riječ Božja, sva zaodjevena u Riječ Božju. I ako je Riječ Očeva ljetopita, Marija, posve satkana i ispunjena Riječju Božjom, prikazala nam se u neusporedivoj ljetopiti. Marijina izvornost je bila u onome što bi trebao imati svaki kršćanin (iako je to ona savršeno bila): ponoviti Krista, Istinu, Riječ, s onom osobnošću koju mu je Bog dao.

Svatko od nas (zamisao o svakome od nas) je oduvijek u Božjem umu, u Riječi... Svatko je Gore ona Riječ Božja koju je On oduvijek izgovorio. I oduvijek je njegov bitak u Bitku i zamisao o Njemu (Riječ Bož-

joj) u Riječi, Njegov život u Životu.

A Bog je izgovorio svakog od nas od Sebe, kao što je oduvijek izgovorio svoga Sina, jer vidjevši nas u Sebi, ljubio nas je i dao nam život oblikujući nas od Duha Svetoga.

Nabrojila sam neke plodove koji u nama sazrijevaju živeći Riječ, neka otkrića i shvaćanja do kojih možemo doći.

No Riječ je toliko jaka da nas može dovesti do tko zna koliko drugih plodova, drugih otkrića, drugih shvaćanja, do tko zna kojih visina. Klement Aleksandrijski kaže: »Tko je poslušan

Svaka riječ, makar izražena ljudskim i različitim riječima, jest riječ Božja. A budući da je Bog Ljubav, svaka je riječ ljubav. U to smo vrijeme otkrili ljubav ispod svake riječi.

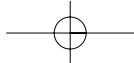

Gospodinu i po njemu slijedi Sveti pismo, biva potpuno preoblikovan po slici Učitelja: on postiže to da živi kao Bog u ti-jelu. Ali tu visinu mogu doseći oni koji slijede Boga voditelja: a On vodi po božanski nadahnutom Pismu².

□

1. Pavao VI., Govor župi sv. Euzebija, 26. 2. 1967., u Encicliche e discorsi di Paolo VI., tom XII., Rim 1967., str. 244.

2. Clemente Alessandrino, Stromatum VII, 16: PG 9, 539C

SUSRETI

Susret na kojem je sudjelovalo pedesetak bračnih parova iz Makedonije, Srbije, Bosne, Hrvatske i Slovenije započeo je snimkom s Chiari-nog zemaljskog ispraćaja, a sve se snažno dojmilo ozračeju u kojem je ispraćeno njezino tijeloradost i mir na licima onih koji su bili u rimskoj bazilici, poneka tuga, pljesak, ozračeje nježnosti- toliko kršćanski!

Još od samih početaka nastanka Pokreta oko Chiare su se okupljale mnoge obitelji, a od 70.-tih godina 20. stoljeća neke su se obitelji isticale posebnim Božjim darom da mogu korjenito živjeti ovu duhovnost koja

OSTANIMO na "oblaku" evanđelja

U gradiću Faru se 12. i 13. travnja održao susret obitelji s posebnim gostima iz središta pokreta Novih obitelji u Rimu, Marinom i Giannijem Vegliach

Ivana
Cvetković

je izuzetno prikladna za život u obitelji. Naime, prilagođena je današnjem svijetu, vrlo je inovativna i potpuno se posvećuje obitelji (sam naziv fokolar dolazi od latinske riječi *focus*-žarište, *ignis*-ognjište).

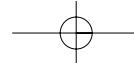
Ovaj vikend je na susretu u Faru bilo vrlo korisno čuti konkretnе smjernice kako bi trebalo živjeti Ideal jedinstva u obitelji, osobito unutar bračnog para. Naime, bračni par koji pripada Novim obiteljima osobito se trudi svakodnevno živjeti Riječ života unutar obitelji te "gimnasticira" stalno bivanje u nadnaravnom. Činjenica je da smo uronjeni u svijet u kojem se is-

prepliću različiti svjetonazori i mentaliteti, pa je time još važnije da bračni par ostane na svom "oblaku", oblaku evanđelja, kako su rekli Marina i Gianni. Za osobe koje su u braku i žive duhovnost zajedništva neobično je važno znati da su se obvezale na ljubav zauvjek jer u "braku i obitelji ljubav nikad ne umire. Ona će, doduše, poprimati drugačije okuse i boje, ali to je ljubav koja mora trajati", rekla je Chiara.

Sve što se događa u bračnom i obiteljskom životu trebalo bi biti plod zajedničkog razgovora i dogovora supružnika, od jednostavnih stvari poput večern-

jeg navijanja budilice, organiziranja svakodnevice i kućnih obaveza, zajedničkog produbljuvanja poznavanja crkvenoga nauka, pohađanja formativnih susreta u Djelu, otkrivanja svoje duše supružniku (tzv. "zajedništvo duša") pa do "sata istine", posebnog trenutka u svakom odnosu kada se na pažljiv i nježan način iznose supružniku i one manje ljepše ili ugodne stvari, mišljenja, problemi itd.

Sve ovo ne bi bilo moguće kad bračni parovi ne bi crpili s izvora, a to je Isus Napušteni (ili Trpeći Isus, kako ga je nazvao Papa Ratzinger), svjetlo noći – individualne i kolektivne noći

ovoga svijeta, tame, nejedinstva. Chiara je bračnim parovima rekla: "Tko umjesto Uskrslog može razdaniti tame, učvrstiti srca, razbuktati žar za jedinstvom u ljudi, doći tamo gdje je obitelj u teškoći? Mislim da vas Marija treba više no ikada. Angažirani u Njenom Djelu, nositelji svjetla u svijet. Sigurna sam da će vaše darivanje zbog ljubavi prema Isusu Napuštenom osvijetliti sve bogatstvo koje se nalazi u Božjem naumu nad prvom čelijom društva, nad obitelji, kako bi bila prepoznata u svijetu".

Dijalog se nastavio darivanjem osobnih iskustva nekoliko bračnih parova te produbljivanjem teme o Napuštenom Isusu, gledajući snimke Chiarinih odgovora.

Sudionici su imali priliku pitati goste iz Italije sasvim osobna pitanja, na što su oni rado odgovorili, izvlačeći iz osobnih problema ili nedoumica glavnu nit te dajući odgovore iz kojih se mogao iščitati cijelovit način razmišljanja o nekoj problematiči, što je svakako bilo izuzetno korisno i formativno. Pitanja su zadirala u područje

primijenjene teologije (o Božjoj volji, kako ju prepoznati), pedagogije (Treba li djeci braniti televiziju i suvremene crtane filmove? Do koje mjere je roditelj odgovoran za svoje dijete, osobito ako se dijete odijeli svojim odlukama od Boga?).¹

Posljednji niz pitanja odnosio se na problematiku rastavljenih ili ponovno građanski vjenčanih vjernika: kako graditi odnos s Bogom koji je razlomljen nemogućnošću da se ide na pričest i da se ispovijeda? Kako gledati na supruga/suprugu koji to nije u Božjim očima? Kako živjeti križ samoće i samohranog roditeljstva?

Chiara je oduvijek posebno na srcu imala ovakve obitelji, te je još šezdesetih godina rekla da takve osobe i situacije treba ljubiti potpunom ljubavlju jer je u njima Napušteni Isus. Posljednje 3 godine u Pokretu folikola se posvećuje posebna pažnja ovim osobama: prošle je godine organiziran susret rastavljenih osoba koje žive vjerne sakramantu, a ove susret za osobe koje su se ponovno vjenčale s drugom osobom. Jasno je da ove potonje silno trpe jer ne

mogu primati sakramente, kao što je očito i da ljube i Isusa i Crkvu. No potrebno je pomoći im prepoznati i druge načine kako vjernički živjeti ovu situaciju: upoznati Riječ Božju i brata kao put do osobnog odnosa s Bogom. "Svakako treba vrednovati njihovu bol jer je iznad svake boli", prenijeli su riječi s tog susreta Marina i Gianni. Papa Ratzinger je za te osobe rekao da ih Trpeci Krist na poseban način grli te komunicira s njima na drugi način. Oni se mogu osjetiti zagrljeni od Isusa Napuštenog koji trpi i umire radi njih i s njima, što je vrlo važno. Kao što je i važno da župnik pomogne takvim osobama da shvate kako ne trpe samo za sebe i zbog sebe, nego i za zajednicu. Chiara se konkretno očitovala na ovom susretu za rastavljenе i ponovno vjenčane prateći njihov program. Citerajući Sv. Augustina: "Svaka Božja riječ koja padne pored mene a da ju ne vidim- hostija je koju sam pogazio", konkretno se izrazila na koji način valja živjeti ovu situaciju: vjerovati da je svaka riječ Evandžela uistinu Isus, živeći Riječ života svaki put se pričestim Isusom i otvaraju mi se vrata da budem s Njim na taj poseban, intiman način. A svi zajedno trebali bismo proširiti svoja srca do te mjere da ljubimo Isusa Napuštenog i u tim ljudima jer se prije ili kasnije možemo susresti s takvim situacijama. Dakle, ne prestano se učiti ljubiti!

Susret u Faru završio je u razdraganom raspoloženju novostvorenog jedinstva među sudionicima i ozračju duhovne punine.

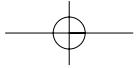
*Marina i Gianni
Vegliach
iz središta pokreta
Novih obitelji
u Rimu*

*Za osobe koje
su u braku i
žive duhovnost
zajedništva
neobično je
važno znati da
su se obvezale
na ljubav
zaувјек јер у
"брку и обitelji
љубав никад не
умре. Она ће,
додуше,
попримати
другачије окuse
и боје, али то је
љубав која
мора трајати",
rekla je Chiara*

(2) Igor Petrović

1. Odgovori na pitanja iz odgojne problematike mogu se redovito pročitati u našem časopisu ili pronaći u knjigama Stvoreni na dar, Umijeće ljubavi, Na izvoru života, Savjest, sloboda i moral, a u pripremi je knjiga znakovita radna naslova Dječja duša.

DIJALOG

Na susretu u gradiću Faro sudjelovali su Franz Kronreif i Claretta Dal Ri' iz Rima, odgovorni za dijalog među osobama različitih uvjerenja (prije s desna)

U gradiću Faro održan susret dijaloga s osobama bez vjerskih uvjerenja. Različitoga se ne treba bojati, a dijalogom se preskaču pragovi uskogrudnosti i ograničenosti

DIJALOG opcija ili potreba?

Đuro Matašin

Jos četrdesetih godina, na samim počecima Pokreta fokolara, zlaganje prve zajednice na socijalnom području i velika vrijednost koja se davala svakom čovjeku i njegovu dostojanstvu, privlačili su osobe bez vjerskih uvjerenja.

Bili su to počeci dijaloga između vjernika i osoba bez vjerskih uporišta, s ciljem da se ostvari suradnja kako bi doprinijeli povezivanju velike obitelji čovječanstva.

"Može li Pokret koji je nastao iz izbora Boga za životni ideal biti zanimljiv ljudima drugaćajih uvjerenja?", pitala se Chiara Lubich na jednom susretu i odgovorila: "Činjenica da je Sin Božji uzeo ljudsko tijelo jest nešto veliko: omogućuje nam duboku vezu s vama koji se zažete u poštivanju ljudskoga bića, svakoga čovjeka, učvršćivanjem i očuvanjem njegove vrijednosti. To je ono što i mi moramo i želimo činiti zajedno s vama."

I na područjima jugoistočne Europe život Pokreta fokolara izazivao je pozornost osoba nevjerskih uvjerenja. Svoju fisionomiju zadobio je sredinom osamdesetih godina kad su se svakoga ljeta počeli održavati Marijapoli-odmori u Bohinju u Sloveniji.

Susret u gradiću Faro 19. i

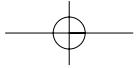
20. travnja predstavljao je kontinuitet na tom putu, a okupio je četrdesetak osoba koje se zanimaju i žele dijalog iz Slovenije, Srbije, Italije i domaćima iz Hrvatske.

Obraćajući se nazočnima Faruk Redžepagić je naglasio da uvijek iznova učimo biti zajedno, i to kroz dijalog. U dijalogu različitosti postaju slične i jedino se na takav način može ostvariti savez dobrih ljudi koji će pokušati mijenjati djelovanje tako da dobri ljudi dođu do izražaja i dobiju nadu da život može postati najvažniji, a suživot moguć. Zato se ne treba bojati različitoga. Dijalogom se preskaču pragovi uskogrudnosti i ograničenosti. Cilj Pokreta je sveopće bratstvo, a da bi se ono ostvarilo potreban je dijalog.

Krajnji cilj, sveopće bratstvo, postaje i krajnji ideal. Za kršćane je to Ljubav u čijem središtu je čovjek, a koja poziva na tole-

rantnost i nenasilje. Drugima je ideal nešto drugo, što će se jedino dijalogom moći spoznati. Da bi se dijalog i ostvario, nužna je potpuna otvorenost. Prijateljstvo mogu podijeliti sve kršćanske religije, hinduisti, budisti, židovi ali i ostali ljudi. M. L. King je isticao da bijeli i crni mogu biti braća i činiti bratstvo, Gandi da ne postoji put za mir jer je mir sam po sebi put. Sve velike misli teže zajedničkom cilju: proširiti ozračje obitelji, svaki čovjek moj je brat.

Chiara je više puta naglasila osobama drugih uvjerenja: bitni ste za nas, vaše sudjelovanje u Pokretu važno je, bitan ste dio našeg pokreta. Polazeći od vrijednosti koje su nam zajedničke moguće je uspostaviti dijalog, ostvariti sveopće bratstvo i za korist sveopćeg bratstva raditi, živjeti, ističući jedinstvo, iako smo različitih opredjeljenja i vjera. Uzajamni odnos traži

beskrajno strpljenje, inače nije moguće ući u potrebe drugih niti ih razumjeti.

Specijalni gosti susreta u gradiću Faro su bili Franz Kronreif i Claretta Dal Ri' iz Rima, odgovorni za dijalog među osobama različitih uvjerenja. Oni su istaknuli kako se dijalog mora naučiti, kako bismo ga uopće mogli započeti. Claretta Dal Ri' u svom je izlaganju povezala točke duhovnosti jedinstva s laičkim vrjednotama. "Ako ljubim Boga, vršim Njegovu volju, što znači slušati svoju savjest kroz njegove zapovjedi. Tko nema vjere, sluša samo svoju savjest koja nije u neskladu s Božjom voljom", rekla je među ostalim.

Nakon okruglog stola na temu *Dijalog kao ljudska vrijednota i temelj za izgradnju drugaćjeg društva* zaključeno je da dijalog nema alternative. Nesporno je ima li Boga ili ne, on je Ljubav i garancija dijaloga temeljenog na ljudskim vrijednostima. Nesporno je da Ljubav predstavljaju koji su Boga spoznali, ali je preostalo i mnogo snage u onima koji Boga nisu spoznali.

U naslovu stoji Dijalog opcija ili potreba? Dijalog je i opcija i potreba, kaže Zdravko Dujmović, odvjetnik iz Zagreba, i ne postoji alternativa koja bi bila na korist.

U nedjelju je dijalog nastavljen još živje. Nameću se pitanja: kako dijalog utječe na društvo? Kako utječe na pojedine djelatnosti? Sto je moguće i gdje napraviti?

Ivan Bregant ističe dijalog kao ideal koji već postoji kao izraz života po evanđelju i kao takav je stvoren da uđe u sve poreživota našeg svakidašnjeg, odnosno u društveni život. Kada su bombe padale na Trento, Chiara je uvidjela da joj snagu daje evanđelje iz kojeg proizlazi da je Bog ljubav, ali da treba zasukati rukave i riješiti socijalni status grada Trenta. Pitanje ja kako da danas takav život uđe u naše gradove? Kako obnoviti zajedništvo na ulicama, trgovima, skupiti ljude da ne bi bili sami. U začetcima stvorio se Marija-

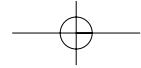
poli, brda su osigurala život u novom duhu, barem na nekoliko dana. Moderan čovjek je vezan na grad, ne može svoje krize riješiti izvan grada. Ruralno se stanovništvo seli u gradove, i već više od polovice stanovništva živi u njima, uz neprestan priljev stranaca. Gradovi će postati jedini način da se dade odgovor nadolazećoj globalizaciji, no zato je neizbjeglan dijalog s pridošlicama, kao i rješavanje problema u siromašnim četvrtima. Postići ćemo to ako uključimo najmanje, djecu, posjetimo stare i nemoćne, neka nestanu razlike između onih koji su bili i koji su tek došli. Svaki građanin dati će svoj doprinos i istaći vrijednost svojega grada ako živi ono što zapravo i je; liječnik-iz ljubavi, majka-iz ljubavi, susjed iz ljubavi...

Sve navedene tvrdnje i razmišljanja bila su potkrijepljena osobnim i zajedničkim svjeđačanstvima.

Pun dojmova, dubokog promišljanja o čovjeku, zajednici i novim mogućnostima, putovao sam prema Bjelovaru obuzet mislima i obogaćen. Ne sreće se takav skup ljudi svaki dan!

Faruk Redžepagić:
*"Uvijek iznova
učimo biti
zajedno, i to kroz
dijalog. U dijaluču
različitosti postaju
slične i jedino se
na takav način
može ostvariti
savez dobrih
ljudi..."*

SVIJET MLADIH

Ovogodišnji peti susret održan je pod geslom "Bijahu postojani...", a želja je organizatora bila da mladima za uzor stave prvu Crkvu koja je bila postojana u svom apostolskom nauku, lomljenu kruhu, molitvi i zajedništvu

Lucija Potočnik

Osvrt na susret hrvatske katoličke mladeži u Varaždinu, 26. i 27. travnja na kome je sudjelovalo preko 22 000 mladih iz cijele Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije i Njemačke

Dolores
Poletto
i Lucija
Potočnik

Podiže se vjetar, zaljulja se križ, zastor pada (ne hramski – nego iza oltara)... prizor gotovo kao sa snimanja filma, a ono 22 tisuće mladih mirno potraži vjetrovke, podigne kapuljače, otvoriti kišobrane i u hišu nastavlja slušati riječi o susretu s Gospodarom svih Gospodara. Kao da i Bog želi istaknuti povezanost Neba i zemlje.

Zvuči nevjerojatno, no istinito je. Osvjedočili smo se i mi, nas tridesetak iz Pokreta fokolara iz Zagreba i Križevaca koji krenusmo na put u otkrivanje postojanosti.

Postojanosti, riječi koju smo pomalo izagnali iz našeg rječnika; nedovoljno je moderna, privlačna, izgleda u suprotnosti s današnjim trendovima u kojima je sve podložno stalnoj promjeni, dinamici, užurbanosti, frenetičnosti.

A dnevnik našeg putovanja izgleda ovako.

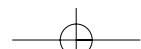
Išli smo vlakom koji je od Zagreba do Varaždina vozio više od dva sata (neuobičajeno sporo u odnosu na auto cestu), ali nije nam smetalo. Razgovaramo, smijemo se, pjevamo... Blizimo se stadionu "Sloboda" – znakovito ime – s kojeg se čuju tonovi zvučne probe. Na ulazu pripremamo štand na kojem ćemo izložiti knjige izdavačke kuće "Novi svijet" i prigodni letak – Chiarine misli upućen mladima u različitim prigodama. Nailazi i neko od organizatora

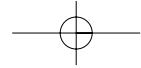

KRIST vas je susreo

*Uломak iz propovijedi mons.
Ante Ivase*

... Kako reagirati na sebičnost i nasilje, koje, kako se ponekad čini, prevladavaju? Kako životu dati puni smisao? Kako pridonijeti da plodovi Duha, "ljubav, radost, mir, velikodušnost i uslužnost, dobrota i vjernost, blagost i udržljivost", natope ovaj ranjeni i krhki svijet, nadasve svijet mladih?" Što nam je činiti i kako opstati postojani, pitate i danas, ovdje? Isus ima odgovor na vaša pitanja. Čuli smo ga u sv. Evandelju. Želio bih ga ponoviti onim Isusovim krikom s križa: "Žedan sam!" Njegov odgovor glasi: "Ostanite u meni i ja u vama. Ostanite u mojoj ljubavi!" Mladioti! Djevojke i mladići: Kršteni ste! Kršćani ste! Kakva radost!!! Krist vas je susreo!...

zatora, nedostaje tek koji sat do početka programa, ali izgleda kao da ne poznaju uzbudjenosti, pronalaze trenutak i slijede srdačni pozdravi dobrodošlice. Prekrasno je promatrati rijeke mladih ljudi koji pristižu, otkrivati odakle dolaze. Neki se prepoznaju po bojama majica, neki donose velike natpise, zastave, netko je prepoznatljiv po ritmu i gitarama, svakako maštovitosti ne nedostaje. Među njima brojni svećenici, redovnice i redovnici, znak postojanosti. A onda ulazak u stadion i pripremni program: pjesme i svjedočanstva poznatih i manje znanih ljudi u čijim životnim događanjima prepoznajemo i naša pitanja i sumnje, ali i vjeru i nadu. "Volimo vas i molimo", riječi kojima zaključuje svoju propovijed na veličanstvenoj misi mons. Ante Ivas u ime prisutnih pastira. Riječi koje nas ne ostavljaju ravnodušnima, štoviše obvezuju.

Idući je dan u znaku župnih zajednica. Naše je odredište Gornji Kneginec, iskustvo je nezaboravno. Ulazimo u domove, u živote nepoznatih ljudi, a oni nas primaju kao davne znance, prijatelje. Kao maleni znak zahvalnosti za iskazanu ljubav i velikodušnost darovali

smo svojim domaćinima kocku ljubavi.

U lomljenju kruha i u zajedništvu s domaćinima i mlađim gostima iz drugih župa i (nad)biskupija kušamo radost i polet, osjećamo se ispunjeni.

Povratak u Varaždin, šetnja njegovim ulicama na kojima ne pronalazimo tragove (smeće!) koje bi moglo ostaviti takvo mnoštvo. Netko se prisjeća kako je jučer vidio radnika komunalnog poduzeća koji je sakupio papirić usred mnoštva mlađih. Nije li i to vjernost u malenom ili postojanost? Ili trenuci provedeni u samostanu susretljivih sestara uršulinki. Nije li i to svjedočanstvo postojane ljubavi?

A onda radosni "slučajni" susret s pastirom mjesne crkve: mons. Josipom Mrzljakom. Ne uspijevamo drugo izreći doli hvala od srca za ovo vrijeme premda ograničeno u kojem smo kušali ljepotu postojanosti, postojanosti u Njemu, u Životu, Istini i Putu.

Dojmovi iz dnevnika neobičnog putovanja

- Otkrili smo i živjeli pravu radost, bogatstvo jedni drugih.
- Oduševljava me to što smo bili kao jedno, Isus je središte života svakom, i svi smo za Isusa.
- Dobila sam snagu i ohrabrenje.
- Ozbiljno smo shvatili zadaću koja nam je dana.
- Nisam vidjela niti jednu incidentnu situaciju, a toliko mnoštvo mlađih.
- Svi zajedno smo rekli svoj

Lucija Potocnik

'DA' Bogu. Nastavit ćemo živjeti u duhu postojanosti.

● Tako je lijepo da smo bili smješteni po obiteljima, doživjela sam toplinu, ljubav, otvorenost obitelji da prihvati nas mlađe. Prilika i za upoznavanje nekog kraja, njegove kulture, običaja...

● Ostati postojani u vjeri: veliki izazov. Snažno sam doživio da-nasnju propovijed o Duhu Svetom, do suza me je ganula.

● Po ne znam koji puta su me mlađi – mi – oduševili: vidjela se u očima sviju ljubav i molitva Isusu. Svidjela mi se odlučnost i uvjerenost da možemo zajedno promijeniti svijet svojim osobnim izborima i uvjerenjima i ništa nas u tome neće pokolebiti.

● Imao sam vremena obnoviti i produbiti odnos s Bogom. Osjetio sam Duha Svetoga kako me čini veselog i sretnog u najjednostavnijem odnosu s prijateljima. Bog je ojačao moju vjeru i ponovno mi pokazao da nisam sam, da sam ispunjen i potpun kada se prepustim u Njegove ruke i prihvatom sve.

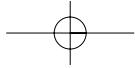
● Bilo je lijepo vidjeti mnoštvo mlađih koji dijele kršćanstvo; život kojim svjedoče svoju vjeru. To mnoštvo dalo mi je snagu živjeti i nastaviti svjedočiti svoju vjeru i način života i drugim ljudima kojem susrećem, te nama – meni – daje snagu da ustrajem u našem izboru Boga.

Veličanstveno misno slavlje predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić zajedno s biskupom domaćinom Josipom Mrzljakom, predsjednikom Hrvatske biskupske konferencije Marinom Srakićem, predsjednikom Odbora HBK za mlade šibenskim biskupom Antonom Ivasom te još 15 nad/biskupa iz Hrvatske i banjolučkim biskupom Franjom Komaricom, a koncelebriralo je i 350 svećenika iz svih hrvatskih nad/biskupija i inozemstva.

BaZet

RAZGOVORI

DJECJI SVIJET

NASILNA djeca

Zabrinuti sam otac dvaju adolescenata. Naime, prečesto slušamo strašne vijesti o uboštivima i nasilju, o događajima iz crne krolike čiji su izvršitelji bande mlađih huligana. Što se to događa? Stvaramo li društvo bez pravila, bijesno i nasilno?

Mario

Pred određenim događajima mladenačkog nasilja ostajemo doista zbumjeni i preneraženi. Najviše pogodača činjenica da činitelji toga vrlo često nisu napuštena djeca iz narušenih obitelji, već osobe koje žive u prividno normalnim okružjima.

Bez obzira na to, odmah valja reći da mladenačko nasilje danas nije u porastu. Statistički podaci uspoređeni s onima iz posljednjih deset godina otkrivaju sličnost.

Svake se godine približno četiri djeteta od tisuću prijavljuje policiji, a samo za dvoje od njih vlasti pokreću kazneni postupak. Često je tisak onaj

koji preuveličava događaje, izlažući se opasnosti da mlade predstavi kao gomilu nasilnih i izopačenih. Time jača negativnu kritiku odraslih prema mladim načinima.

Ali, ta se pojava ne smije zanemariti ponašajući se kao da je sve u redu. Uzroke takvog stanja

valja tražiti osobito u odgojnim modelima kojima se obitelj, mjesna zajednica, škola i mediji služe. Prisjetimo se samo kakve se videoigre nude djeci (pune okrutnih borilačkih vještina koje se temelje samo na nasilnom svladavanju protivnika). Sve to krajnje negativno utječe na djecu i mlade i može izazvati huligansko i nasilno ponašanje ili diskriminaciju slabijih i nemoćnijih.

Što se može učiniti? Dugo bi se o tome moglo govoriti, ali čini mi se važnim da svaka radnja bude usmjerena prosocijalnom odgoju i altruizmu – kao odgovor i prevencija svakom obliku nasilja i zastranjivanja.

S prosocijalnim odgojem treba započeti u obitelji i nastaviti u školi – počevši od vrtića – dosljednim zahvatima i poticanjima. Emocionalni odgoj i odgoj za prihvatanje različitosti trebao bi biti sastavni dio svakoga odgojnoga i didaktičkoga programa.

K tomu bi bilo vrlo korisno organizirati različite tečajeve za odgoj roditelja, susrete obitelji i razgovore koji mogu osigurati pomoć i samopomoć onima koji djeluju na području odgoja te emitirati emisije sa sličnom tematikom na televiziji. Sve će to pridonijeti skladnom razvoju naše djece, razvitku osjećaja za suradnju, solidarnost, altruizam, a osobito težnji da druge ljude ne promatraju kao neprijatelje koje treba pobijediti, već kao one koji mogu pomoći u izgradnju osobnosti i čitavog društva.

E. Aceti

arhiv C.N.

OBITELJ

Vrlo lako kritiziram i osuđujem druge. To mi uvelike otežava život u obitelji. Sve negativnosti koje otkrivam oko sebe ponekad me opterećuju, pritišću i sve više udaljavaju od ljubavi.

Razočaranu muž

Micor – moj prijatelj koji je završio ovozemno putovanje – znao je reći: Ne možemo suditi jer ne možemo ući u ljude. Biljka se ne može isčupati iz korijena kako bi otišla vidjeti što radi druga. Drvo nastavlja rasti, iako mu drugo smeta svojim trnjem. Moramo imati srce majke koja ljubi svoju djecu takvu kakva jesu.

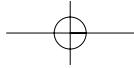
Često nas trnje drugih ljudi prisiljava da se vježbamo u iskrenoj ljubavi – mijenjajući odnose koji poput zraka polaze od nas i odlaze u beskonačnost.

Naime, svaki je naš čin, ako je

Ne znam vjerujem li u Boga, ali slažem se s mišljenjem izraženim u vašem časopisu koje je plod kršćanske kulture – što znači da je osoba u središtu pozornosti. Međutim, ponekad mi se čini opasnim pridavati previše pozornosti drugima jer se to iskoristiće ili krivo shvaća. Kako je moguće biti dar, kao što uvijek savjetujete, a da pritom ne ispadnemo naivni?

Fabijan

Kad se čovjek postavlja u središte pozornosti, neminovno se nameće pitanje što je s osobnim ostvarenjem? Odnos je dio ljudskoga bića. Osoba se ostvara u pravo u uzajamnom darivanju. Međutim, mnogi vjeruju da se potpuno ostvarenje postiže samo živeći za sebe te nastoje ostvariti sreću stječući sve veće bogatstvo, čak i na štetu drugih. Postoje i oni koji

TRNOVITE biljke

nadahnut ljubavlju, usmijeren određenoj osobi, ali otvara se čitavu čovječanstvu, daje svoj mali prinos izgradnji općega bratstva. Ostalima, svima onima s kojima živimo u obitelji ili s kojima se, dan za danom, susrećemo na svojem životnom putu, možemo pomoći samo ako ostanemo čvrsti u nenaplativoj i bezinteresnoj ljubavi koja će nam pomoći da otkrijemo ono najbolje u svakome.

Tako ćemo uspjeti pronaći prave riječi u pravom trenutku, kako bismo savjetom mogli pridonijeti njihovu rastu. Ali savjetovati moramo bez očekivanja! Jedino od samih sebe možemo očekivati.

Međutim, ponekad je riječ o predrasudama (političkim, ras-

nim, spolnim i sl.), pa otkrivamo zlo i tamo gdje ga nema i osuđujemo tobožnje nakane drugih više od samih čina. Einstein je govorio da je lakše razbiti atom od predrasuda.

Dakako, one se mogu pojaviti pred doista negativnim ponašanjem. Ne možemo prikrivati zlo, moramo učiniti sve što je u našoj moći da ga pobijedimo, bez obzira na to odakle dolazi.

Ali, ne smijemo prestati vjerovati u promjenu i obraćenje čak i najkorjelijeg grešnika.

Svaka prigoda može biti dobra za razmišljanje o onome što mi možemo učiniti, o našem prinosu, ne razmišljajući previše o onome što bi trebali učiniti drugi. Nećemo uvijek uspjeti. Ponekad, a događa se i meni,

(2) Bežet

kritika se neočekivano i nasilno rađa u srcu, ali, potičući se na razmišljanje, možemo pokušati pobijediti taj osjećaj, ostavljajući u duši prostora za razumijevanje i dobrohotnost. Istiskujući iz srca mržnju, razočaranje i zatvaranje, otkrit ćemo da se često ispod trnja (koje nam se tek čini trnjem) krije nježno srce koje žeda za ljubavlju koju nikada nije osjetilo.

M. R. Scotto

MLADI

IZNAD očekivanja

zadovoljstvo nalaze u prijateljima ili u obitelji. I jedni i drugi će se, prije ili poslije, razočarati jer neće moći ostvariti sve što žele ili će, prije ili poslije, posumnjati u prijatelje.

No, otkriće da smo stvoreni za darivanje pomoći će nam iskusiti dinamiku prave sreće. Postavljajući sebi za cilj darivanje, pronaći ćemo radost i ostvarenje, ne toliko u rezultatima, već u samom činu darivanja.

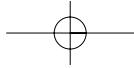
Budući da smo stvoreni za ljubav (a ljubiti znači darivati se), dogodit će se nešto neočekivano – upravo u trenutku kada ne mislimo na sebe

kako bismo se darivali, otkrit ćemo se potpunijima jer smo ljubav. I upravo će nas to usrećiti. Dok nam sreća ovisi o stvarima, o odgovoru drugih ljudi, bit ćemo nezadovoljni i uvjetovani.

Otvorenost i spremnost da ljubimo ne smiju se pobrkatи s naivnošću. Naša ljubav mora biti jednostavna, ali mudra i oprezna. Valja ocijeniti je li ono što činimo za osobno ili nečije dobro, ili pak nije – pa će nam to pomoći u odluci. Razgovor s ljudima koji dijele istu ljubav prema drugima kao i mi pomoći će nam da pravilno odaberemo.

Ako se potrudimo tako živjeti, ljubeći i darujući se bez obzira na to moramo li nešto prihvati ili odbiti, plodovi će nadmašiti sva naša očekivanja.

F. Chatel

TEOLOG

JE LI BRAČNA VEZA jednaka svećeničkom celibatu?

»Crkva ponekad svećenike razrješuje celibata kad im on postane pretežak teret. Zašto ne može razriješiti i vjenčane osobe kad im njihova veza postane nepodnošljivim teretom?«.

Čitateljica

Poznato je da su u prvima stoljećima Crkve, uz službenike u celibatu, bili i oženjeni. To nije predstavljalo problem jer, s obzirom na visoku duhovnu razinu tadašnje kršćanske zajednice, brak i obitelj tadašnjim

oženjenim muškarcima zbrajanjuje da postanu svećenici. Isus celibat nikada nije nametao svojim suradnicima, iako ga je hvalio. Apostoli koje je on izabrao bili su mahom svi oženjeni. Ljubav prema Njemu i povijesno iskustvo trebali su postupno otkriti Crkvi duboku vezu između celibata i svećeničke službe. Uz neke drugorazredne motive, povezane s kulturom vremena (poput predrašuda da se bračni život ne može povezati s obavljanjem svete službe), osnovni uzrok otkrivamo u Isusovim riječima (a poslije i u riječima Svetog Pavla) – potrebu da se njegovi službenici potpuno predaju njemu i evanđelju, što znači potpuno predanje služenju.

Dakako, tako

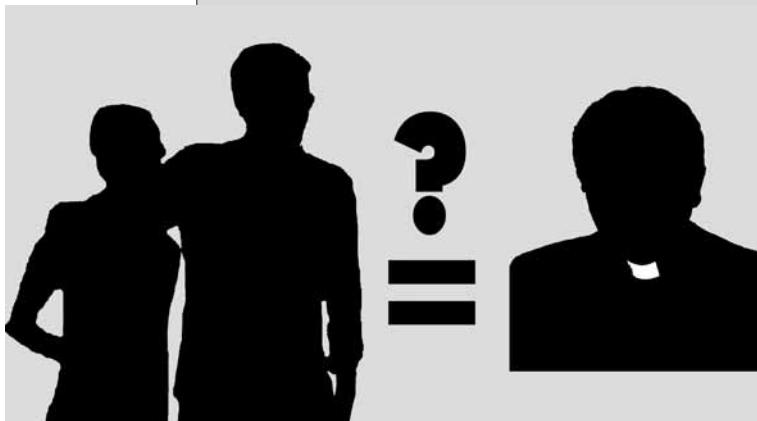
shvaćen celibat podrazumijeva poziv i posebnu milost koju Bog daje, a koja bi trebala obogaćivati i služiti čitavoj Crkvi. Celibat zahtijeva veliku ljubav i velikodušnost. A prije toga, pripremu i psihičku sposobnost koja mora biti provjerena u skladu sa stvarnim poteškoćama svijeta u kojem živimo – što nije uvijek jednostavno. Eto zašto moramo imati puno ljubavi za svećenike koji u određenom trenutku traže da budu oslobođeni obvezu celibata. Ali ono što ovdje valja jasno

naglasiti jest činjenica da Crkva s puno razumijevanja dopušta takvim svećenicima da se ožene, oslobađajući ih svake svećeničke zadaće – jer smatra da pastoralnu skrb moraju provoditi svećenici koji nisu vezani nikakvim vezama i obiteljskim brigama.

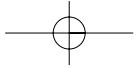
Budući da stvari tako stoje, nije teško zaključiti da jednakost celibata i bračnog zavjeta ne može postojati. Naime, kad je riječ o svećeništvu, veza između celibata i službe nije u potpunosti neraskidiva jer se temelji na crkvenom zakonu po kojemu Crkva može razriješiti pojedinca za njegovo dobro. Svećenik koji se oženi (odričući se svoje službe) ne odriče se temeljnih načela kršćanskog života. On je osoba koja je napustila težu službu i prihvatiла češći put jer ga smatra primjerijem sebi. Drugim riječima, on se odriče zahtjevnijeg stanja kako bi se vratio u stanje koje, iako je u različitim oblicima lakše, traži velikodušnost koju evanđelje zahtijeva od svakog kršćanina.

Naprotiv, rastava braka otvoreno se protivi kršćanskom pozivu na ljubav, pa se zato i ne može prihvati. Ne možemo nijekati da bi prihvaćanje činjenice da jedan supružnik pred određenim poteškoćama života napusti drugoga kako bi se ponovno vjenčao – prema kršćanskim uvjerenjima značilo (uz sve olakotne okolnosti u različitim primjerima) opravdavanje egoizma.

G. Rocca

oženjenim biskupima i svećenicima nisu predstavljali prepreku u obavljanju njihove službe. Poslije se – vjerojatno zbog sve većih pastoralnih potreba nastalih širenjem vjere te zbog razumljivo smanjene razine duhovnosti kršćanskih zajednica – Crkva sve više osjećala ponukanom izabirati svoje pastire među neoženjenim muškarcima ili udovcima. Krajem XI. stoljeća u Zapadnoj je crkvi uvedena sadašnja praksa kojom se svećenicima zabranjuje ženidba, ali se istodobno i

CRTICE IZ SVAKODNEVICE

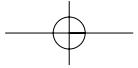
Nekako mi je pod ruke došla jedna mala knjižica puna misli o životu. Prva misao na koju sam je otvorila bila je jedna Isabel Allende: „*Tišina prije rođenja, tišina poslije smrti; život je žamor između dviju neistraženih istina.*“ No danas je čovjek uglavnom okružen nesnosnom bukom. Kao da postaje sve manji i manji te mu je sve tješnje pod nebom sa svih strana pritisnut nesnosnim decibelima. Grad je boca nabijena stlačenim zvukovima različitih frekvencija, nesnosa kakofonija zvukova umjetna podrijetla, koja samo što ne prsne. Naša djeca su navikla na nafrizirane motore automobila, ne čude ih neutratična turiranja, neprimjereni ispad u prometu, škripa kotača, užasno glasna glazba s ozvučenja s kojih pojačani basovi drmaju i mozak i pluća, sirene kola hitne pomoći. No plaše se grmljavine, naleta vjetra, proloma oblaka, huke valova što se razbijaju o hridi, munje... Za nevere guraju glavu pod pokrivač, jecajući dozivaju majku, oh kako je strašna ta noć, prepuna zvukova kojima se očituje divna snaga prirode... Posve izgubljen u bjesmučnom životnom

trajanju, čovjek je biće koje ne primjećuje njegovu širinu i dubinu u zvukovima, mirisima, pogledu, dodiru... Kad bi samo dao slobodu svojim osjetima, možda bi uistinu doživio esencijalni preporod i izbavljenje iz ove mašinerije neprirodnih ugođaja. Sjećam se kao dijete, ništa mi nije bilo draže do li u mraku sobe promatrati sjene na zidu, slušati bujicu koja nakon obilne kiše poput

Nijagarinih vodopada teče niz moj *maslinički* dvor, udaranje kišnih kapi o *gurlu*, hrkanje moje drage pokojne babe Pauline koja je sve te zvukove i drhtaje sjena nepogrešivom intonacijom i ritmom sažimala u nekakav iskonski životni mistrij. Nikada me nije bilo strah, za to nisam imala vremena niti u svome srcu mjesta. Strašni *pavor nocturnus* došao je poslije, sa sazrijevanjem i izlaskom iz punog i toplog djetinjstva. No netko tako rado sluša glas iz nutrine života i od njega vibrira poput divlje šparoge na proljetnom povjetarcu mora biti sretan. Zvukovi prirode i osjet topline od prvih jutarnjih zraka sunca donose vedrinu, mir i žamor tištine. Zvukovi poradi kojih valja načuliti uši. Sjećam se da je mi je jednom netko rekao da se klasična glazba sluša na granici čujnosti. Nekoć nisam, ali ga danas razumijem, profinjene zvukove uštimano uho izvlači iz beskraja tištine. Utišana čistoća. Obično pred kišu stišaju se raspojasani zvukovi u gradskim kalama. Dok se nebo postojano krutilo u nekakvom golubinjem silu, žurni kora-

ci onih koji su se bojali da ih ne uhvati pljusak tupo su uranjali u izlizani kamen ulica. Pogledom uprtih u ta nečija stopala, uhom uhvatim udarac kovanice o dno kufera za gitaru našeg uličnog svirača, pa potom nešto zvonkiji udar prouzročen sudarom dvaju novčića. Nekome se nije žurilo, imao je vremena nagraditi šansonu našeg vrijednog kanarina. Od svih opsesija, još jedino sam dragovoljno zadržala onu zvukovima. Ćuuuk, ćuuuk... Pssst, evo se čuje čuvita. I dok još nebo nije izvrnulo svu svoju mokrinu na zemlju, sjednem u svoj „elegantni jaguar“ i „odbrundam“ u Slatine. Moja stara destinacija. Ispod puta za Gospu od Prizidnice slušam valove dok se snažno valjaju o žal, šum vjetra u borovim krošnjama. Šššššššš, hhhhh,... Osjetim na obrazu sitne kapi raspršene pjene. Ovdje bdiće najbliži mir. Ovdje umire meteopatija. Imaju nešto te Slatine.

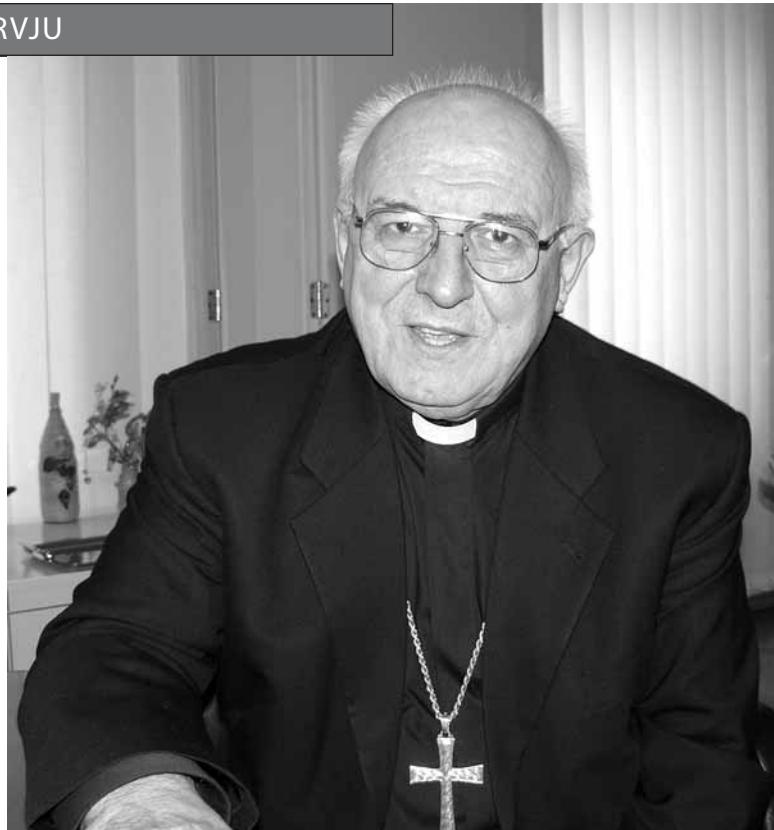
Paola Glavurtić

INTERVJU

Zadarski
nadbiskup mons.
Ivan Prenda

Pripovijedanje mons. Prende vrlo je živo, s naglašenom očinskom ljubavlji prema nadbiskupiji koja mu je povjerena. Istaže da je za svećenika zaređen 1964., u jeku Drugog vatikanskog sabora, dodajući kako su s velikim entuzijazmom pratili taj događaj koji je postao prijelomni trenutak povijesti Crkve i svijeta. Nakon toga 4 g. je bio župnik u župama Zadarske nadbiskupije, zatim 2 godine duhovnik u sjemeništu Zmajević, 23 godine ravnatelj, a onda je imenovan za zadarskog nadbiskupa koadjutora mons. Marijanu Oblaku. Početkom 1996. preuzeo je vodstvo Nadbiskupije kao ordinarij.

Dina Perkov

ZADAĆA BISKUPA je jedinstvo

Zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda o ulozi novih crkvenih pokreta, o njihovoj prisutnosti u Zadarskoj nadbiskupiji te povezanosti s Chiarom Lubich i Pokretom fokolara

Đina
Perkov

Je li teško voditi nadbiskupiju?

Na takvo pitanje obično odgovaram da nije teško, jer što se s ljubavlju čini - nije teško. No voditi mjesnu Crkvu u svim njezinim vidovima je zahtjevno. Što je najljepše, biskupu u Crkvi ne manjka osjećaj da ga ljudi trebaju. S druge strane, postoji muka što ne možete sve zahtjeve ispuniti i uvijek ste razapeti između mogućnosti i potreba.

Zadarsku nadbiskupiju novi crkveni pokreti i zajednice osjećaju svojim domom u kojem se živi zajedništvo. Koji su plodovi tog zajedništva, gledajući mjesnu Crkvu i društvo?

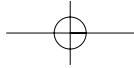
Radujem se što je Gospodin htio u Nadbiskupiji u ovom vremenu potaknuti mnoge ljudе da traže dublji duhovni život. I moј prethodnik, mons. Marijan Oblak, bio je otvoren novim crkvenim pokretima. Naš Papa kaže da je sve što se događa u Crkvi plod Duha Svetoga. Pokreti su nešto što je nemoguće ne vidjeti i ne primiti, ne otvoriti, jer je to kucanje Duha Božjega na naša vrata.

Osjećamo kako se sve crkveno i Božje u svijetu želi gurnuti na rub i pokazati da se može graditi svijet bez Boga. Pokreti daju odgovore na ova događanja. Duh Božji daje Crkvi uvijek nove obnoviteljske

impulse. I u tom smislu ja mogu reći da nam crkveni pokreti pomažu. Oni su u Nadbiskupiji povezani, osjećaju da jedni druge trebamo podržavati i da je to ono što Crkva kao majka u sebi nosi. Raznolikost vodi k jedinstvu, ona nije hendičep, nego bogatstvo.

Kada ste se susreli s Pokretom fokolara i kakvo značenje je taj susret imao za Vas?

Još kao mladi svećenik. Osjećao sam već tada da je to pokret mladih ljudi koje obilježava dinamizam u vjeri i radost življjenja vjere, a to me uvijek privlačilo. Ja sam čuo da fokolarini s radošću žive

evangelje i da je ta radost i susretljivost metoda njihova apostolata, da su oni upravo kroz to dar Crkvi. Kasnije sam dublje upoznavao Djelo Marijino, osobito kroz susrete s mojom braćom biskupima iz cijelog svijeta koji se godinama okupljaju u Castelgandolfu. Duhovnost jedinstva biskupima je vrlo bliska. Ona je silno važna za svakog kršćanina jer je srž evangelja „Oče, da svi budu jedno“. Chiara je osjetila da jedinstvo nije ostvarivo bez ljubavi i da je ljubav najveći izraz tog jedinstva, te obratno – da je jedinstvo plod ljubavi. To je ostvarivo ako je Isus među nama, ako živimo zajedništvo u dubokoj povezosti s Njim u srcu. Biskup je u svojoj Crkvi načelo jedinstva, onaj koji nastoji ujediniti sve elemente svoje Crkve da bi mogla biti djelotvorna. Bez zajedništva, bez jedinstva ona ne može biti ni djelotvorna. Biskup je pozvan ujediniti sve karizme u svojoj mjesnoj Crkvi.

Ti susreti s biskupima, na kojima godinama sudjelujem, vrlo su blagotvorni, djelotvorni i blagoslovljeni, to su uvijek svojevrsne duhovne obnove, produbljivanje zajedništva u Crkvi, među nama biskupima, u samom Pokretu i uvijek snažna duhovna podrška rastu mjesnih Crkava iz kojih dolazimo.

Ove godine Pokret fokolara u Hrvatskoj obilježava 40 godina djelovanja. Vidite li plodove njegove prisutnosti u hrvatskoj Crkvi i društvu?

40 godina je lijepo razdoblje. To znači da je Djelo Marijino rano koraknulo u Hrvatsku i nema nikakve sumnje da je rodilo mnogim dobrim plodovima! U biskupijama gdje postoji Djelo Marijino, eto i u mojoj Nadbiskupiji, vidim da su članovi ovoga Pokreta među-

sobno povezani u ljubavi, da su povezani s drugim pokretima i da su uvijek spremni na djelo koje Crkva traži od njih. Kroz to doživljavam njihov snažan osjećaj za Crkvu. Među njima vidim jedinstvo, zajedništvo u obiteljima, vidim da mladi imaju dobar osjećaj kojim putem ići i kad se od njih traži duh evangelijsa, kadri su to živjeti. Sve to je obogaćenje naše Crkve.

A budući da je Crkva postavljena kao kvasac u društvu, time i društvo živi novu duhovnu kvalitetu, u ovom našem vremenu kada treba svjedočiti vertikalno. I tu Djelo ima svoju prepoznatljivu ulogu: vidim da nastoji povezati ljudе različitih uvjerenja, čak i pogleda na svijet,

jet, da rade za isti cilj.

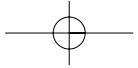
Ekonomija zajedništva, potekla iz Pokreta, vraća nas u apostolska vremena, kada je kršćanska zajednica dijelila ne samo duhovna, nego i materijalna dobra. Vidio sam što znači ekonomija zajedništva u Loppijanu, gdje se radi i proizvodi da bi se pomoglo i da bi se potakla solidarnost u društvu. Spomenimo i pedagogiju zajedništva. Čovjek jest osoba i individuum, ali on se ne može razviti niti živjeti ako nije povezan s drugima; čovjek ne može doći do svoje punine i zrelosti bez drugoga.

Zajedništvo se živi i na razini promicanja mira u svijetu. Pokret je baš na tom polju pokazao koliko jedinstvo doprinosi miru

Na povijesnom zadarskom Forumu 9. lipnja 2003. nadbiskup Prenda s više od 120 tisuća hodočasnika dočekuje papu Ivana Pavla II.

arhiv NS

ZADAĆA BISKUPA JE JEDINSTVO

među narodima, među religijama, itd. Dakle, postoje interkonfesionalni plodovi, ekumenički plodovi, a onda i na razini svijeta: zbližavaju se narodi. Sve nas to usmjerava prema vertikali koja nas vodi zajedništvu u Bogu, izvoru svih ljudi, svih rasa i svih naroda. To je zajedništvo po volji Očevoj, ono što Crkva jest i mora biti, znak jedinstva ljudskoga roda.

Dina Perkov

Nadbiskup
Prenda
propovijeda na
misi za Chiara
Lubich u
zadarskoj
prvostolnici
25. ožujka

Više ste se puta i osobno susreli s Chiarom Lubich. Papa Ivan Pavao II. Chiariu je nazvao ženskim genijem...

Chiara je donedavno svake godine dolazila na susrete biskupa, osobito na audijencije sa Svetim ocem. Njezina su izlaganja bila jedinstvena. Uvijek sam je doživljavao kao plamen, kao osobu koja snažno i duboko živi evanđeosku riječ. To se vidjelo i u njezinoj patnji po kojoj je, čini mi se, zadnjih godina bila slična Ivanu Pavlu II. Gotovo je prošla njegov put križa. Za karizmu Djela Napušteni Isus je vrlo značajan. Isus je duboko povezan s Ocem i u njegovo se napuštenosti događa

kozmička promjena. On upravo u tom trenutku postaje otkupitelj svijeta. Kad god je došla k nama, Chiara je uvijek isticala ljubav prema Napuštenom Isusu. I to se rodilo iz ruševina Treinta. Kad je izgledalo da je svijet 'zaboravljen' od Boga, nicao je novi plamen iz evanđelja. Chiara je inače temperamentna osoba, puna nutarnje dinamike. Doživljavali smo da

je i njezin govor o molitvi, o jedinstvu, o svetosti, o odgovornosti za svijet, sav išao kroz evanđelje. Bila je model kako evanđelje uvijek iznova zaživi u jednom liku poticajem Duha. Biskupe- prijatelje Pokreta fokolara uvijek bi nakon susreta primio papa Ivan Pavao II. On je jako cijenio ovu karizmu. Bio je snažno povezan s Chiarom, kao što je zanimljivo da je imao veliki osjećaj za Majku Tereziju. Jednoga će se dana ustvrditi da su druga

polovica 20. stoljeća i početak 21. stoljeća imali velike ljudi, da su po zemlji hodali sveci, a Crkva bila prožeta njihovim djelovanjem.

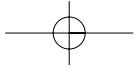
Papa Ivan Pavao II. video je kako žena može biti snažno Božje sredstvo u obnovi svijeta i Crkve! I to je taj ženski genij koji može u određenom momentu Crkve shvatiti što je najsnažnije. A što je prirodne srcu žene doli ljubav koju Bog na svoj način usmjeruje prema zajednici koja je nikla iz križa, iz ljubavi? Križ je drugi govor o ljubavi, rekao bi Ivan Pavao II. Chiara je u križu vidjela put da se ta ljubav prelije u svijet kroz karizmu jedinstva.

Tko je Chiara za Vas i u čemu je jedan biskup može slijediti?

Svatko od nas u svom životu raste na putu evanđelja. I biskup je pozvan rasti u svojoj vjeri. Kad imate pred sobom konkretne ljudi koji žive ljubav u zajedništvu, onda vidite da i danas jedna karizma može biti snažan izvor nove energije za obnovu Crkve. Mene je uvijek jako impresioniralo u Pokretu to što su Chiara i Djelo uvijek bili na crti osobne vjernosti Kristu i evanđelju, a istodobno su se neprestano uklapali u potrebe svijeta! Ja sam uvijek želio da se to ugradi u moju Crkvu, da je ojača, učini vjernijom i vjerodostojnijom. Radi se zapravo o tome da dopustimo Gospodinu da On u Crkvi na razne načine obnavlja ljudi. U tom naporu biskup je bitan i kao osoba i kao služba – da poveže sve to. I vraćamo se pitanju smisla pokreta u mjesnoj Crkvi. Oni konkretno osnažuju zajednice vjernika, pojedinca, daju novi polet u apostolatu, postaju evanđeoski put prema ljudima. To su stvari koje biskup ne može ne vidjeti i koje ga ne mogu ne zanimati.

Pratite li Novi svijet i želite li nešto poručiti uredništvu i čitateljima?

Pratim ga i zahvalan sam za svaki broj. U njemu uvijek osjećam svježinu, ono što karizma jest u sebi, a to je da širi oko sebe ljubav i jedinstvo. Znam da u Hrvatskoj nema veliku nakladu, ali kako je važan kao element koji govori o onome što je karizma Djela Marijinog u Crkvi. Da širi jedinstvo, da kroz vedrinu i ljubav govori o jednom svijetu koji je moguć ako se živi evanđelje. I to je značajno. Svaki broj je doprinos dubljem životu evanđelja u Crkvi. Ustrajte na tom putu!

UKRATKO

PUTOVI dijaloga / 2

DIJALOG MEĐU CRKVAMA

Ekumenska duhovnost

Među kršćanima oživljuje svijest da su pozvani živjeti zapovijed koju Isus naziva svojom i novom: "Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas" i doprinijeti ostvarenju Isusove oporuke "Da svi budu jedno" (usp. Iv 17, 21).

Dijalog životom, dijalog naroda

Duhovnost jedinstva, življena u svakodnevici, ruši stoljetne predrasude i dovodi do "dijaloga životom".

Govoreći pred Ekumenskim vijećem Crkava (CEC), Chiara Lubich je rekla: "Po njemu se mi već osjećamo jednom velikom obitelji: osjećamo da svi mi iz različitih Crkava tvorimo kršćanski narod za koji se zanimaju laici, ali i svećenici, pastori, biskupi - iako još treba dostići puno i vidljivo zajedništvo među našim Crkvama. Taj se dijalog ne suprotstavlja niti izjednačava s tzv. 'dijalogom na vrhu' kojeg vode poglavari Crkava. U tom dijalu-
gu kršćani mogu sudjelovati. Taj kršćanski narod je poput kvasca u

ekumenском pokretu. Štoviše, želimo se nadati da 'dijalog životom' može doprinijeti jačanju drugih oblika dijaloga kao što su dijalog ljubavi, zajedničkog služenja, molitve i teološki dijalog. I ne samo to, nadamo se da će ekumenski pripravljen narod moći prevladati stalan problem prihvatanja napretka u službenom teološkom dijalogu."

Centar za ekumenski dijalog

Godine 1961. u Rimu se osniva "Centar Uno" za koordinaciju ekumenskih aktivnosti Pokreta fokolara. Njime sve do svoje smrti 1980. upravlja pionir talijanskog ekumenizma Igino Giordani.

"Centar Uno"

usklađuje ekumenske inicijative Pokreta u 182 države, održavajući kontakte sa zaduženima za ovaj dijalog na različitim kontinentima. Od 1962. do danas održano je 57 ekumenских susreta s ukupno više od 10.000 sudionika raznih Crkava i raznih zemalja, te 15 škola za formaciju.

POVIJEST DIJALOGA MEĐU CRKVAMA

U Londonu 1996. Chiara Lubich je prepoznala specifičan doprinos Pokreta fokolara punom i vidljivom zajedništvu među Crkvama: dijalog životom. Duhovnost zajedništva Pokreta fokolara olakšava zajedničko svjedočanstvo i ohrabruje solidarnost i zalaganje kršćana da zajedno žive evanđelje.

Evangelici – luterani

1961. – Ekumenski dijalog Fokolara započinje u Njemačkoj 1961. kada je Chiara Lubich pozvana govoriti o kršćanskom iskustvu na kojem je niknuo Pokret fokolara. Nekoliko evangeličkih pastora ostaju zadržani velikim značajem što se pridaje riječi Božjoj u životu Pokreta.

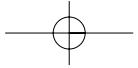
Katolici u evangelicima otkrivaju duboku ljubav za molitvom i evanđeljem. Pastor Pfarrer Hess, odgovoran za Bruderschaft von Gemeinsamen Leben piše o tom susretu: "Za nas evangeličke veliko je iznenadnje susresti katolike ispunjene tak-

vom životnom duhovnošću da je moramo nazvati 'evangeličkom vitalnošću'".

Slijedi poziv da se ovo iskustvo življenga evanđelja poneće u zajednice, župe i grupe evangelička-luterana. Padaju stoljetne predrasude. Među evangelicima-luteranima i katolicima dolazi do iskrenog bratstva, temeljenog na življenu Riječi.

1962. – Odnosi između Pokreta fokolara i luteranskih zajednica se produbljuju prvim

PUTOVI DIJALOGA /2

susretom Chiare Lubich s luteranskim biskupom iz Bavarske dr. Hermannom Dietzfelbingerom. Rađa se konstruktivno prijateljstvo. Iste godine u Alexandersbadu se susreće 150 evangelika. Chiara govori o Isusu Raspetom i Napuštenom.

Održava se i prvi godišnji ekumenski susret koji će od 1962. Centar Uno prireduje u međunarodnom centru blizu Rima. Sudjeluje 40 evangelika iz Njemačke.

1968. – Otvara se Ekumenski centar života u Ottmaringu

1988. – Grad Augsburg dodjeljuje Nagradu augustinskog mira Chiari Lubich "za njezin zaslužan i uzoran desetljetni rad na jedinstvu Crkve i za svjetske ekumenske aktivnosti Pokreta fokolara čija je utemeljiteljica i predsjednica".

1992. – 12. i 13. rujna u Berlinu se održava prvi međunarodni susret evangeličko-luterana Pokreta fokolara s 1.400 sudionika.

1998. – Ekumensko vijeće Berlina poziva Chiaru Lubich da govori 19. studenoga u Kaiser-Wilhelm-Gedächtnis-Kirche. Nazočno je više od 1.200 kršćana raznih Crkava.

1999. – Nakon obreda potpisivanja Zajedničke izjave o opravdanju, Chiara Lubich u Augsburgu 30. listopada govori pred 1.700 mlađih o Bogu Ljubavi, u crkvi sv. Urliča.

Istoga dana u Ottmaringu se 15 pokreta i zajednica evangeličko-luteranske Crkve sreće s Chiarom Lubich i Andreom Riccardijem iz zajednice sv. Egidija.

2006. – 27. i 28. veljače i 3. svibnja: susreti s pokretima i zajednicama raznih Crkava u ekumenskom centru u Ottmaringu, u svrhu pripreme drugog susreta "Zajedno za Europu".

Anglikanci

1965. – Nekoliko anglikanskih svećenika sudjeluje na ekumenском susretu katolika i evangeličko-luterana u Rimu u organizaciji Centra Uno. Anglikanci na poseban način zanimaju jedinstvo – središte duhovnosti Pokreta.

1966. – Primas Engleske crkve Michael Ramsey prima u audienciju Chiaru Lubich u Lambeth Palaceu u Londonu. "Vidim Božju ruku u ovome Djelu", reći će joj i pozvati je da širi duh Pokreta među anglikanicima.

Isti stav imaju i njegovi nasljednici: nadbiskupi Coggan, Runcie, Carey i Williams.

1981. – Primas Robert Runcie, nadbiskup Canterburyja dodje-

ma – reformirani kršćani dijele duh Pokreta fokolara i osjećaju srodnost s tom duhovnošću u Isusovoj riječi: "Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima" (Mt 18, 20).

1981. – Nastaje ekumenski gradić Baar, u blizini Züricha u Švicarskoj.

1994. – 10. i 11. rujna u Zürichu se održava prvi međunarodni susret za pripadnike reformiranih Crkava pod naslovom Zajedno. Među 2.250 sudionika iz čitave Europe sudjeluju i predstavnici SAD-a, Japana, Argentine i Afrike.

Pravoslavni

1967. – Carigradski patrijarh Atenagora I. poziva Chiaru u svoje sjedište u Fanar jer želi upoznati Pokret. Posebno ga zadiraju življena ljubav, kršćanstvo koje je postalo život, ali i značaj koji se pridaje Mariji, najsavršenijoj sljedbenici Kristovoj. Uspostavlja se duboko duhovno razumijevanje i Atenagora ohrabruje

širenje duha Pokreta među pravoslavnima. Chiara će u Istanbul još osam puta susresti Atenagoru. Njegov nasljednik, patrijarh Demetrios I., i njegova svetost Bartolomej I. nastavljaju odnose poštovanja i suradnju s Chiarom i Pokretom.

I s drugim patrijarhatima i pravoslavnim Crkvama uspostavlja se suradnja.

Kasnije će se i kršćani starih istočnih pravoslavnih Crkava (Armenска, Koptska, Etiopska, Eritrejska, Sirska i Asirska) zainteresirati za poruku Pokreta.

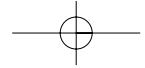

ljuje Chiari Križ reda svetog Augustina iz Canterburyja u znak priznanja za ekumensko djelo u anglikanskoj zajednici.

1986. – U Engleskoj nastaje ekumenski gradić Welwyn Garden City, gdje žive anglikanci i katolici.

Reformirani

Krajem pedesetih godina rađa se duhovno bratstvo s članovima reformiranih Crkava. Najprije u Švicarskoj, a potom u mnogim zemljama – Nizozemskoj, Mađarskoj i na kontinenti-

IZ PRIRODE

I KAMEN
RAZMIŠLJA

Marijapoli 2008.

u gradiću Faro u Križevcima

od 21. do 24. lipnja

Marijapoli – Marijin grad,
model novoga društva u kojem se može
doživjeti snagu zajedništva,
istinskoga bratstva i ljepotu darivanja

